

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare, lagen om pension för lantbruksföretagare och lagen om sjömanspensioner

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare och lagen om sjömanspensioner ändras så att det i fråga om de pensionsanstalter som inrättats genom lag och bedriver verksamhet enligt de nämnda lagarna, dvs. arbetspensionskassan, pensionskassan för utövande konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare samt sjömanspensionskassan blir möjligt att ordna solvensen på ett sätt som stämmer överens med den förändrade investeringsmiljön och de ändringar som företagits i arbetspensions-systemet. Samtidigt föreslås att i de författningar som gäller av de nämnda pensionsanstalterna samt lantbruksföretagarnas pensionsanstalt tas in nya bestämmelser om behörighetsvillkor för ledningen.

För arbetspensionskassan, sjömanspensionskassan och pensionskassan för utövande konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare föreslås i tillämpliga delar en solvensmekanism som motsvarar den vid arbetspensionsförsäkringsbolagen. I samband med detta föreslås bestämmelser om en övervakningsmekanism, som gör det möjligt att tidigare än förut ingripa i en pensionsanstalts verksamhet för att bättre trygga de försäkrades förmåner.

I bestämmelserna om ordnande av placeringsverksamheten föreslås motsvarande bestämmelser om att placeringsverksamheten skall vara oavhängig som de bestämmelser som gäller arbetspensionsförsäkringsbolag, dock med beaktande av varje pensionsanstalts speciella karaktär. Sålunda skall det t.ex. vara möjligt att köpa tjänster av utoms-

tående i en större omfattning än i fråga om arbetspensionsförsäkringsbolagen.

Det föreslås att i lagarna om de nämnda pensionsanstalterna tas in förtydligande bestämmelser om den tillsyn som Försäkringsinspektionen utövar över de nämnda anstalterna.

Enligt förslaget skall det krävas att de nämnda pensionsanstalternas styrelsemedlemmar har gott anseende och har tillräcklig kännedom om arbetspensionsförsäkringsverksamhet. I behörighetsvillkoren för ledningen skall dock beaktas dessa pensionsanstalters speciella karaktär. Det föreslås att de allmänna bestämmelserna om förvaltningsorganens uppgifter flyttas från förordningsnivå till lag. Samtidigt föreslås att bestämmelser om skadeståndsskyldighet för ledningen tas in i lagen.

Propositionen ansluter sig till en större helhet som gäller reformering av arbetspensionsanstalternas finansiering, solvenskrav, placeringsverksamhet och förvaltning.

En fondrätterreform som gäller finansieringen av arbetspensioner har genomförts genom ändringar av lagen om försäkringsbolag, lagen om pension för arbetstagare, lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, lagen om sjömanspensioner, lagen om försäkringskassor och lagen om pensionsstiftelser vilka ändringar trädde i kraft vid ingången av 1997. I samband därmed reviderades solvenskraven för arbetspensionsförsäkringsbolagen. Bestämmelserna om arbetspensionsförsäkringsbolagens placeringsverksamhet och förvaltning reviderades likaså 1997. Reformen som gällde pensionskassornas och pensionsstiftelsernas solvens genomfördes genom ändringar av lagen om

pensionsstiftelser och lagen om försäkringskassor, vilka ändringar trädde i kraft vid ingången av 1998.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 31 december 1999.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläget

1.1. Lagstiftning och praxis

Allmänt

Vid ingången av 1997 trädde en lag om ändring av lagen om försäkringsbolag (1292/1996) i kraft, genom vilken solvenskraven för försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse höjdes och mekanismen för övervakning av solvensen reviderades. Genom den nya övervakningsmekanismen är det möjligt att tidigare än förut ingripa i ett bolags verksamhet och därigenom bättre trygga de försäkrade förmånerna. Dessutom ändrades finansieringen av pensionerna så, att ändringarna möjliggör en sänkning av den ränta som används vid beräkningen av arbetspensionsanstaltens ansvarsskuld utan att det uppstår något väsentligt behov av att höja försäkringspremien. Det direkta beroendet mellan placeringsverksamhetens avkastningsnivå och premienivån slopades även. Genom reformen styrs de ränteintäkter som motsvarar skillnaden mellan beräkningsräntan och fondräntan 1997—1999 till att stärka verksamhetskapitalen och därefter till att komplettera det egentliga försäkringstekniska ansvaret.

Motsvarande solvensreformer genomfördes även i fråga om pensionsstiftelser och pensionskassor genom lagar om ändring av lagen om pensionsstiftelser och lagen om försäkringskassor (1323/1997 och 1322/1997), som trädde i kraft vid ingången av 1998.

Eftersom fondräntereformen genomfördes i alla pensionsanstalter som bedriver verksamhet enligt de pensionslagar som hör till den privata sektorns finansieringssystem, har den del av avkastningen som överstiger fondräntan även en ökande effekt på ansvarsskulden

för arbetspensionskassan, pensionskassan för utövande konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare och sjömanspensionskassan samt höjer deras solvens. Vid de nämnda pensionsanstalterna har man redan i praktiken företagit liknande solvenskalkyler som vid arbetspensionsförsäkringsbolagen, fastän lagen inte har förutsatt detta.

I det nya solvenssystemet är det möjligt för arbetspensionsförsäkringsbolag, pensionsstiftelser och försäkringskassor att, utan att de försäkrade förmånerna äventyras, i en förändrad investeringsmiljö mer och mer inrikta sin placeringsverksamhet på sådana placeringsobjekt som ger bättre avkastning men som samtidigt är förbundna med större risker.

En reform av arbetspensionsförsäkringsbolagens placeringsverksamhet och förvaltning genomfördes genom lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997), som trädde i kraft den 1 maj 1997. De reformer som genomförts gör att arbetspensionsförsäkringsbolagens verksamhet, i synnerhet placeringsverksamheten, blivit mer oberoende i förhållande till de försäkringsbolag som hör till samma bolagskategori, andra försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkring och bankerna. Genom lagen åtstrammades även behörighetsvillkoren för arbetspensionsförsäkringsbolagens ledning.

Enligt lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag får ett arbetspensionsförsäkringsbolag inte utan tillstånd av Försäkringsinspektionen äga aktier i ett annat arbetspensionsförsäkringsbolag eller mer än tio procent av aktierna eller av röstetalet för samtliga aktier i ett kreditinstitut eller finansiellt institut som står under offentlig övervakning. Alla överlåtelser av aktier eller garantiandelar skall på förhand anmälas till Försäkringsinspektionen.

Behörighetsvillkoren för arbetspensionsförsäkringsbolagens ledning har åtstramats så att styrelsemedlemmarna skall ha gott anseende och ha tillräcklig kännedom om arbetspensionsförsäkringsverksamhet och att verkställande direktören, förutom gott anseende, skall ha tillräcklig kännedom om arbetspensionsförsäkringsverksamhet, placeringsverksamhet och företagsledning. Dessutom skall det i ett arbetspensionsförsäkringsbolags styrelse som helhet finnas tillräcklig sakkunskap om placeringsverksamhet.

Ett arbetspensionsförsäkringsbolags placeringsbeslut skall fattas så självständigt som möjligt och basera sig på arbetspensionsförsäkringsbolagets egna utgångspunkter. Ekonomiförvaltningen och betalningsrörelsen skall hållas åtskilda från ekonomiförvaltningen vid andra bolag inom samma koncern eller andra sammanslutningar och stiftelser. Ett arbetspensionsförsäkringsbolags ledning får överlåta beslutanderätt bara på oavhängiga personer som är anställda vid bolaget, och de som bereder placeringsbesluten för bolagets räkning skall vara oberoende av andra instanser.

Myndighetstillsyn

Det allmänna syftet med myndighetstillsynen är att trygga de försäkrade förmånerna och säkerställa en sund utveckling av försäkringsverksamheten. Tillsynen har även som mål att försäkringsanstalterna skall iaktta sunda och försiktiga affärsprinciper. Försäkringstillsynen inbegriper även övervakning av försäkringsverksamheten och av god försäkringssed. Utöver dessa allmänna mål ingår i de speciallagar som gäller försäkringsanstalter också bestämmelser om tillsynens materiella innehåll.

Enligt 3 § lagen om Försäkringsinspektionen (78/1999) skall Försäkringsinspektionen bl.a. övervaka och inspektera tillsynsobjektens verksamhet så som särskilt bestäms om detta. Sålunda bestäms tillsynens innehåll i främsta rummet av vad som föreskrivs i respektive speciallag. De försäkringsanstalter som Försäkringsinspektionen skall övervaka omfattar enligt 2 § lagen om Försäkringsinspektionen bl.a. arbetspensionskassan, pensionskassan för utövande konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare, lantbruksföretagarnas pensionsanstalt och sjömans-

pensionskassan. Med undantag av lantbruksföretagarnas pensionsanstalt finns det inte i speciallagarna om dessa pensionsanstalter någon uttrycklig bestämmelse som nämner myndighetstillsynen. Med stöd av specialbestämmelser om förvaltning, bokslut och placeringsverksamhet har dessa pensionsanstalter dock i praktiken varit föremål för motsvarande tillsyn som andra försäkringsanstalter.

Försäkringspremier och ansvarsskuld

Försäkringspremierna för de lagfästa pensionsanstalterna bestäms så att social- och hälsovårdsministeriet, på framställning av pensionsanstalten, som försäkringspremie fastställer det procenttal av lönerna inom branschen vilket är tillräckligt för att täcka de framtida utgifter som beror på ordnandet av det pensionsskydd för vilket pensionsanstalten ansvarar. Pensionsanstalten skall enligt de grunder som social- och hälsovårdsministeriet fastställer bokföra sina medel som ansvarsskuld. Pensionsanstalterna ansvarar för de icke fonderade pensionskostnader som avses i 12 § lagen om pension för arbetstagare (395/1961, APL) tillsammans med de pensionsanstalter som idkar verksamhet enligt den nämnda lagen i enlighet med grunder som social- och hälsovårdsministeriet meddelat. För övriga kostnader för pensioner och förmåner ansvarar pensionsanstalterna själva. I utgifter som beror på lagen om pension för lantbruksföretagare (467/1969, LFöPL) och lagen om sjömanspensioner (72/1956, SjPL) deltar även staten delvis.

Den andel som lantbruksföretagarnas pensionsanstalt skall bekosta består av de försäkringspremier som pensionsanstalten erhållit, från vilka har avdragits skäliga kostnader för skötsel av pensionsanstalten, samt av avkastningen av placeringar. Staten ansvarar för kostnaderna för pensioner och andra förmåner till övriga delar. Av de pensioner och kostnader som följer av LFöPL betalar staten sålunda den del till vilken försäkringspremierna och avkastningen av placeringar inte räcker. Under de senaste åren har statens andel varit närmare tre fjärdedelar av de kostnader som beror på LFöPL.

För sjömanspensionskassans del är staten skyldig att till pensionskassan betala en tredjedel av de pensioner enligt SjPL vilka pensionskassan betalar.

Pensionsanstalternas gemensamma ansvar

I 12 § APL bestäms om lagstadgat gemensamt ansvar för det fall att en pensionsanstalt går i konkurs. Syftet med det gemensamma ansvaret är dock först och främst att som en sista utväg trygga de försäkrade förmånerna, och andra fordringsägares fordringar har inte garanterats genom det nämnda gemensamma ansvaret.

Solvensläget och förmågan att bära risker

Arbetspensionsförsäkringsbolagens solvens. Eftersom ett arbetspensionsförsäkringsbolag enligt lag skall kunna täcka sin ansvarsskuld, bildas bolagets solvens av den andel av tillgångarna med vilken bolagets tillgångar skall anses överstiga bolagets skulder och andra liknande poster. De nämnda tillgångarna bildar bolagets verksamhetskapital, inom ramen för vilket det är möjligt för bolaget att ha beredskap för riskerna med placeringsverksamhet.

Hos arbetspensionsförsäkringsbolagen utgörs skulden huvudsakligen av ansvarsskuld, som även inbegriper ett riskteoretiskt uträknat utjämningsbelopp för år då antalet skador är stort. I ansvarsskulden ingår även det s.k. ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret, som kan användas bl.a. för att täcka placeringsförluster och därför räknas som en del av verksamhetskapitalet.

Lagfästa pensionsanstalters solvens. För sjömanspensionskassan, arbetspensionskassan och pensionskassan för utövande konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare definieras ansvarsskulden i bokslutet så, att förändringen i ansvarsskulden bestäms enligt skillnaden mellan kassans intäkter och kostnader under räkenskapsperioden. För bevakning av att ansvarsskulden är tillräcklig och för deltagande i det gemensamma utjämningsystemet beräknar pensionsanstalterna även den s.k. försäkringstekniska ansvarsskulden enligt samma principer som arbetspensionsförsäkringsbolagen.

För de lagfästa pensionsanstalterna har det inte ställts några krav på bildande av verksamhetskapital. I fråga om sjömanspensionskassan, arbetspensionskassan samt pensionskassan för utövande konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare bildar skillnaden mellan ansvarsskulden i bokslutet och den försäkringstekniska ansvarsskulden en buffert

som kan användas för täckning av förluster som beror på såväl placeringsrisker som försäkringsverksamhetsrisker.

Riskerna med de lagfästa pensionsanstalternas placeringsverksamhet realiseras på samma sätt som för andra pensionsanstalter. De största riskerna realiseras i synnerhet när placeringarnas värde sjunker till följd av en ogynnsam utveckling på investeringsmarknaden.

Bestämmelserna om täckande av lagfästa pensionsanstalters ansvarsskuld motsvarar till största delen de bestämmelser som i fråga om arbetspensionsförsäkringsbolag gäller trygghet, spridning och riskkoncentrering, med ett antal undantag som beror på dessa pensionsanstalters speciella karaktär.

Behörighetsvillkor för ledningen

Behörighetsvillkor för ledningen vid arbetspensionsförsäkringsbolag. Av ett arbetspensionsförsäkringsbolags styrelsemedlemmar och deras suppleanter förutsätts att de har gott anseende och har tillräcklig kännedom om arbetspensionsförsäkringsverksamhet samt att de ger sitt skriftliga samtycke till uppdraget. Den som är omyndig, försatt i konkurs eller meddelats näringsförbud får inte vara styrelsemedlem. Vidare förutsätts att styrelsemedlemmar är oberoende av sådana sammanslutningar som kunde inverka på bolagets oavhängiga beslutsfattande. I styrelsen skall det finnas tillräcklig sakkunskap om placeringsverksamhet.

Av ett arbetspensionsförsäkringsbolags verkställande direktör och dennes ställföreträdare förutsätts att de har gott anseende och har tillräcklig kännedom om arbetspensionsförsäkringsverksamhet, placeringsverksamhet och företagsledning samt att de ger sitt skriftliga samtycke till uppdraget. Den som är omyndig, försatt i konkurs eller meddelats näringsförbud får inte vara verkställande direktör. Verkställande direktören skall vara oberoende av sådana sammanslutningar som kunde inverka på bolagets oavhängiga beslutsfattande. Styrelsen eller förvaltningsrådet skall fatta beslut om utnämning och avskedande av verkställande direktören eller dennes ställföreträdare med två tredjedels majoritet av de avgivna rösterna.

Behörighetsvillkor för ledningen vid lagfästa pensionsanstalter. I de speciallagar och förordningar som gäller lagfästa pensions-

anstalter finns det redan nu bestämmelser om ledningens behörighet. Bestämmelserna motsvarar inte till alla delar arbetspensionsförsäkringsbolagens behörighetsvillkor, vad beträffar kravet på att styrelsemedlemmarna skall ha gott anseende samt ha sakkunskap om arbetspensionsförsäkringsverksamhet och placeringsverksamhet.

Placeringsverksamhetens oavhängighet

Enligt lag fordras att ett arbetspensionsförsäkringsbolags placeringsverksamhet är oberoende och oavhängig av andra instanser. I lagstiftningen om lagfästa pensionsanstalter saknas motsvarande bestämmelser om beredning, ordnande och beslutsfattande gällande placeringsverksamhet.

De lagfästa pensionsanstalterna skall enligt respektive speciallagar utöva verksamhet inom ett branschvis begränsat verksamhetsområde. Därigenom konkurrerar de inte om försäkringskunderna på samma sätt som arbetspensionsförsäkringsbolagen. Kraven på att de lagfästa pensionsanstalternas placeringsverksamhet skall vara oavhängig är inte heller lika motiverade som i fråga om de pensionsanstalter som hör till försäkringsbolagsgrupperingar. Beslutsfattandet vid de lagfästa pensionsanstalterna bör dock på samma sätt som vid andra pensionsanstalter vara oberoende av andra instanser och basera sig på deras egna utgångspunkter.

Skadeståndsskyldighet

De föreslagna nya behörighetsvillkoren för ledningen och kraven på sakkunskap innebär att nya krav ställs på förvaltningsorganens verksamhet vid de lagfästa pensionsanstalterna. Samtidigt ökar och framhävs deras ansvar för sin verksamhet. Med undantag av sjömanspensionskassan saknas dock i de lagar som gäller de lagfästa pensionsanstalterna bestämmelser om skadeståndsskyldighet. Vid alla dessa pensionsanstalter har dock förvaltningen och förvaltningsorganens ansvarsförhållanden ordnats enligt samma principer.

Eftersom medlemmarna i sjömanspensionskassans förvaltningsorgan ofta är i arbetstagares ställning, har dessutom 50 § SjöPL, som gäller skadeståndsskyldighet, ändrats genom en lag om ändring av 50 § lagen om sjömanspensioner (363/1979) så att

ansvaret för ersättandet av skada som orsakats i arbetet regleras enligt principerna i skadeståndslagen (412/1974) och lagen om arbetsavtal (320/1970). Motsvarande ändringar har gjorts även i lagen om pensionsstiftelser (1774/1995) och lagen om försäkringskassor (1164/1992).

Lagstiftningsnivå

I den lagstiftning som gäller sammanslutningar bestäms i regel på lagnivå om förvaltningens beslutsrätt och ansvar samt om formerna för beslutsfattandet, om kvalificerad majoritet i vissa fall och om skadeståndsskyldighet. T.ex. i lagen om aktiebolag (734/1978), lagen om försäkringsbolag (1062/1979) och lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag, vilka alla tillämpas på arbetspensionsförsäkringsbolag, bestäms sålunda på lagnivå om ordnandet av förvaltningen, om beslutsfattandet och om skadeståndsskyldighet. På motsvarande sätt ingår bestämmelser om utgångspunkterna för pensionsstiftelsernas och försäkringskassornas förvaltning i lagen om pensionsstiftelser och lagen om försäkringskassor. Man kan alltså säga att i fråga om dessa sammanslutningar innefattar de nämnda speciallagarna de allmänna bestämmelser som styr pensionsanstaltens verksamhet. Inom ramen för dessa normer har pensionsanstalterna dock rätt att fritt besluta om sin verksamhet.

I ett arbetspensionsförsäkringsbolags bolagsordning, som har naturen av en överenskomst mellan delägarna, tar man in bara sådana bestämmelser som delägarna gemensamt kan besluta om och som inte står i strid med lagen. Pensionsstiftelser och försäkringskassor har i stället stadgar. Bolagsordningar och stadgar samt ändringar av dem godkänns sedan den 1 april 1999 av Försäkringsinspektionen.

Bestämmelser om motsvarande ordnande av lagfästa pensionsanstalters förvaltning, med undantag av sjömanspensionskassan, ingår i särskilda förordningar som innehåller reglementen för pensionsanstalterna. Förordnandet baserar sig på en fullmakt i den speciallag som gäller respektive pensionsanstalt. Bestämmelser om förvaltningen saknas nästan helt på lagnivå. Likaså saknas bestämmelser om skadeståndsskyldighet.

A andra sidan har riksdagens grundlagsutskott vid behandlingen av regeringens propo-

sition med förslag till lag om värdepappersföretag och till lagstiftning som har samband med den (RP 7/1996 rd) konstaterat att det i hävdvunnen lagstiftningspraxis (t.ex. GrUU 19/1994 rd) ansetts vara möjligt att genom vanlig lag bestämman att ett ärende, som i och för sig omfattas av lag, delvis skall regleras genom en förordning eller genom en författning på ännu lägre nivå. Därvid är det dock av betydelse om rätten att ge normer på lägre nivå är tillräckligt förbunden med bestämmelserna i lag och de principer som framgår av lagen. Med andra ord bör man då granska om delegeringen av lagstiftningsmakten inbegriper en omfattande och ospecificerad rätt att ge materiella rättsnormer. I detta avseende har man gett rätt snäva förutsättningar för en delegering av lagstiftningsmakten. För att ta till en generalisering kan det enligt utskottet sägas att ju exaktare och noggrannare avgränsad en befogenhetsbestämelse är till sitt innehåll och sin tillämpning och ju mindre roll den delegerande regleringen spelar i sak, till en desto lägre nivå kan författningsbefogenheten delegeras (GrUU 12/1996).

1.2. Bedömning av nuläget

De lagfästa pensionsanstaltarnas verksamhet skiljer sig från arbetspensionsförsäkringsbolagens verksamhet bl.a. genom att verksamhetsområdet är begränsat till en viss bransch. De konkurrerar inte med arbetspensionsförsäkringsbolagen, pensionsstiftelserna eller pensionskassorna och inte heller sinsemellan. Sjömanspensionskassan och lantbruksföretagarnas pensionsanstalt avviker även på det sättet att staten deltar i finansieringen av förmånerna. Dessutom skiljer sig dessa pensionsanstalter från varandra bl.a. till storlek och arten av sin placeringsverksamhet.

Genom att kapitalmarknaden avreglerats, skattelagstiftningen ändrats i fråga om placeringsverksamheten och marknadsrätterna sjunkit har även de lagfästa pensionsanstaltarnas investeringsmiljö förändrats väsentligt. De förändringar som skett i investeringsmiljön har medfört ett behov av att finna ersättande placeringsobjekt och samtidigt ompröva pensionsanstaltarnas hela investeringspolitik. Detta har särskilt märkts på det sättet att det under den senaste tiden inte har haft någon praktisk betydelse att pensions-

anstaltens tillgångar skall placeras inom den egna branschen, eftersom det inte funnits någon efterfrågan på sådana lån.

De lagfästa pensionsanstaltarnas placeringar har under den senaste tiden främst gällt olika finansmarknadsinstrument. Fördelningen mellan olika placeringsobjekt varierar dock betydligt beroende på pensionsanstalt. Av sjömanspensionskassans placeringar är ca 20 % i aktier och ca 16 % i fastigheter. Arbetspensionskassans placeringar är till största delen i masskuldebrevslån, ca 71 %, samt bara 5 % i aktier och 3 % i fastigheter. För att placeringarna skall kunna göras mångsidigare och så att avkastningen blir gynnsammare förutsätts att de lagfästa pensionsanstaltarnas solvensmekanism utvecklas på motsvarande sätt som för andra pensionsanstalter. Detta krävs även med stöd av den i APL uttryckta principen att pensionsanstaltarna är likställda samt på grund av pensionsanstaltarnas gemensamma konkursansvar.

I lagstiftningen om lagfästa pensionsanstalter saknas vissa sådana behörighetsvillkor för ledningen vilka ingår i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag. På motsvarande sätt saknas närmare bestämmelser om ordnande av placeringsverksamheten samt, med undantag av sjömanspensionskassan, bestämmelser om skadeståndsskyldighet.

I huvudsak bestäms på förordningsnivå om ordnande av lagfästa pensionsanstalters förvaltning. Detta motsvarar inte den författningsnivå som är regel i den lagstiftning som gäller sammanslutningar.

De författningar som gäller om lagfästa pensionsanstalter förutsätter myndighetstillsyn i fråga om dessa pensionsanstalter. En uttrycklig bestämmelse som ger rätt till tillsyn finns dock bara i lagstiftningen om lantbruksföretagarnas pensionsanstalt.

2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

2.1. Mål och medel

Syftet med propositionen är att de lagfästa pensionsanstaltarna i fråga om solvenskraven i tillämpliga delar skall ges en likadan ställning som de övriga pensionsanstalter som bedriver lagstadgad arbetspensionsförsäkring och därigenom bättre trygga de försäkrade förmånerna. Ett syfte är även att ingen ens-

kild pensionsanstalt skall kunna vara förenad med större risker med tanke på det gemensamma ansvar vid konkurser som avses i 12 § APL. Genom de krav på verksamhetskapital som ingår i denna proposition är avsikten att skapa en solvensmekanism för de lagfästa pensionsanstalterna.

De lagfästa pensionsanstalternas investeringsmiljö har under de senaste åren förändrats väsentligt. Ett centralt syfte med propositionen är att ändra de bestämmelser som hänför sig till de nämnda pensionsanstalternas placeringsverksamhet så, att pensionsanstalterna i de förändrade förhållandena kan agera på det sätt som målen för arbetspensionssystemet förutsätter. Detta förutsätter bl.a. att pensionsanstalterna, utan att tryggheten i fråga om förmånerna blir lidande, skall kunna placera i t.ex. aktier och andra riskfyllda objekt.

Av den anledningen förutsätter en större inriktning på denna typ av placeringsinstrument att de lagfästa pensionsanstalterna är tillräckligt solventa. Samtidigt bör mekanismen för övervakning av solvensen ändras så att det blir möjligt att tidigare än förut upptäcka problem i anslutning till de nämnda pensionsanstalternas solvens och att ingripa i tid och på så sätt bättre trygga de försäkrade förmånerna.

Verksamhetskapitalen skall vara tillräckliga för att de lagfästa pensionsanstalterna med deras hjälp skall klara av förväntade växlingar i värde och avkastning när det gäller aktier, fastigheter, masskuldebrev och andra liknande tillgångsposter som utgör täckning för ansvarsskulden. Eftersom det är fråga om lagstadgad försäkringsverksamhet, bör verksamhetskapitalen likväl inte ökas mer än vad som krävs för att placeringsriskerna skall kunna hanteras. Dessutom skall kraven gällande verksamhetskapitalet utformas så att de är beroende av hur pensionsanstaltens placeringar är fördelade.

Ett syfte med propositionen är dessutom att så långt möjligt få behörighetsvillkoren för ledningen vid de lagfästa pensionsanstalterna och de utgångspunkter enligt vilka placeringsverksamheten ordnas att stämma överens med de krav som gäller arbetspensionsförsäkringsbolagen, dock med beaktande av dessa pensionsanstalters speciella karaktär.

Vidare avser propositionen att förtydliga lagstiftningen genom att det i författningarna om lagfästa pensionsanstalter tas in full-

maktsbestämmelser om myndighetstillsyn och bestämmelser om skadeståndsskyldighet.

2.2. De viktigaste förslagen

Solvensmekanism

De förslag som gäller solvenskraven för lagfästa försäkringsanstalter baserar sig huvudsakligen på en promemoria av en arbetsgrupp som utrett frågan om lagfästa pensionsanstalters solvens (social- och hälsovårdsministeriets arbetsgruppspromemorior, 1998:15).

Det föreslås bestämmelser om verksamhetskapitalet för lagfästa pensionsanstalter. Verksamhetskapitalet skall bestå av följande poster: ansvarsskulden i bokslutet minskad med den försäkringstekniska ansvarsskulden och med minimibeloppet av utjämningsansvaret, värderingsskillnader samt sådana andra poster som social- och hälsovårdsministeriet bestämt eller till vilka den gett sitt samtycke. De olika risker som är förknippade med placeringsinstrument skall beaktas i kraven på så sätt att gränserna gällande verksamhetskapitalet blir beroende av hur pensionsanstaltens placeringar är fördelade. Dessutom föreslås att ett alarmsystem fogas till solvensmekanismen. Med detta system avses nya gränsvärden ovanför minimibeloppet av verksamhetskapitalet, vilka när de underskrids varnar både pensionsanstalten och Försäkringsinspektionen om att pensionsanstaltens ställning har försvagats, och pensionsanstaltens styrelse måste då förbättra pensionsanstaltens solvens på de sätt som anges nedan. Mekanismen motsvarar den solvensmekanism som redan tillämpas vid andra pensionsanstalter. Till utökningen av verksamhetskapitalen används en del av avkastningen av placeringarna.

Den försäkringstekniska ansvarsskuld som används vid solvensgranskningen skall uträknas enligt den utjämningsgrund som social- och hälsovårdsministeriet meddelar.

När verksamhetskapitalet beräknas skall som utjämningsansvarets minimibelopp användas minimikravnivån för arbetspensionsförsäkringsbolagens utjämningsansvar. Nivån är numera ca 1 % av den lönesumma som utgör grund för ansvarsskulden enligt utjämningsgrunden.

Basgränsen inom solvensmekanismen, dvs. solvensgränsen, skall beräknas utifrån den

ovan angivna ansvarsskulden på basis av de lagfästa pensionsanstaltarnas förmögenhetsstruktur. De övriga gränserna inom solvensmekanismen skall bestämmas på motsvarande sätt som för andra pensionsanstalter, dvs. så att alla behövliga gränser bildas med hjälp av solvensgränsen.

Den föreslagna solvensmekanismen består av flera gränser och mellanliggande zoner som följer:

Gränser	Zon
Kalkylerad övre gräns för den målsatta zonen	
(4 x solvensgränsen)	målsatt zon
Nedre gräns för den målsatta zonen	
(2 x solvensgränsen)	begränsningszon
Solvensgräns	
	kriszon

Den målsatta zonen och dess kalkylerade övre gräns. Då verksamhetskapalet överstiger det dubbla beloppet av solvensgränsen, krävs inga särskilda åtgärder av pensionsanstalten. Det föreslås att för lagfästa pensionsanstalter inte bildas något likadant begrepp som den övre gräns för den målsatta zonen som tillämpas i fråga om andra arbetspensionsanstalter. Med tanke på bedömningen av pensionsanstaltarnas solvens och premienivå samt av tillsynsorsaker är det dock motiverat att bestämma en kalkylerad övre gräns för verksamhetskapalet på motsvarande sätt som för andra arbetspensionsanstalter. Försäkringsinspektionen skall vid behov med stöd av sin tillsynsbefogenhet kunna meddela föreskrifter och anvisningar om detta.

Begränsningszon. Solvensen befinner sig inom begränsningszonen när verksamhetskapalet ligger mellan solvensgränsen och den nedre gränsen för den målsatta zonen. Inom begränsningszonen förutsätts av pensionsanstaltens styrelse en plan för hur solvensen under de närmaste åren kan bringas inom gränserna för den målsatta zonen. Styrelsens plan för detta är en del av placeringsplanen och skall innehålla ställningstaganden gäl-

lande premienivån och placeringspolitiken under de närmaste åren.

Kriszon. När verksamhetskapalet underskrider solvensgränsen skall pensionsanstalten utan dröjsmål för godkännande tillstålla Försäkringsinspektionen en plan för återställande av en sund finansiell ställning. Planen skall utvisa att man så snabbt som möjligt, antingen genom att höja premienivån eller genom att ge placeringsverksamheten en ny inriktning, kan få verksamhetskapalet att överstiga solvensgränsen. Av särskilt vägande skäl, om pensionsanstalten inte har genomfört en dylik plan som Försäkringsinspektionen godkänt och Försäkringsinspektionen har motiverade skäl att förmoda att pensionsanstaltens finansiella ställning ytterligare kommer att försvagas, skall Försäkringsinspektionen ha möjlighet att vidta åtgärder för omhändertagande av pensionsanstaltens medel. Bestämmelsen om omhändertagande av medel gäller också arbetspensionsförsäkringsbolagen.

Behovet av verksamhetskaper är till väsentliga delar beroende av hur placeringarna är fördelade. Den föreslagna metoden för bestämmande av nivån på solvensgränserna baserar sig på riskteoretiska kalkyler som motsvarar dem som företagits för andra pensionsanstalter gällande fluktuationer i avkastningen och värdet av investeringstillgångarna i fråga om olika slag av tillgångar och perioder av varierande längd.

Gällande de närmare kraven på verksamhetskapalet för lagfästa pensionsanstalter, dvs. hur bestämmandet av solvensgränsen är beroende av enskilda slag av tillgångar, skall samma förordning tillämpas som i fråga om arbetspensionsförsäkringsbolag. Förordningen om beräkning av solvensgränsen för försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse (1299/1996) innehåller en särskild formel för beräkning av solvensgränsen i relation till ansvarsskulden.

Beträffande andra pensionsanstalter, dvs. arbetspensionsförsäkringsbolagen, pensionssiftelserna och pensionskassorna, används för att bestämma kriszonen också andra gränser, såsom minimibelopp av verksamhetskapalet, garantibelopp, den nedre gränsen för eget kapital jämte obligatoriska åtgärder. Några motsvarande gränser föreslås dock inte i solvensmekanismen för lagfästa pensionsanstalter på grund av att balansräkningen är annorlunda uppbyggd för dessa pen-

sionsanstalter samt för att mekanismen inte skall bli orimligt komplicerad i förhållande till dess målsättning.

Övriga förslag

I propositionen föreslås att i de lagar som gäller lagfästa pensionsanstalter tas in sådana bestämmelser om behörighetsvillkoren för verkställande direktören som motsvarar dem som gäller arbetspensionsförsäkringsbolag. Enligt förslaget begränsas dock inte verkställande direktörens deltagande i andra pensionsanstalters eller försäkringsbolags förvaltning, eftersom de lagfästa försäkringsanstalternas försäkringsverksamhet är begränsad i lag och de sålunda inte konkurrerar med andra pensionsanstalter.

Det innebär att även de lagfästa pensionsanstalternas styrelsemedlemmar alltjämt skall kunna delta i andra pensionsanstalters och försäkringsbolags förvaltning. I övrigt föreslås att i de lagar som gäller lagfästa pensionsanstalter tas in sådana behörighetsvillkor för styrelsen som motsvarar dem som gäller arbetspensionsförsäkringsbolag, dock med följande undantag:

I fråga om lantbruksföretagarnas pensionsanstalt skall sakkunskap om arbetspensionsförsäkringsverksamhet fordras bara av styrelsens ordförande eller vice ordförande. Likväl förutsätts att det i styrelsen som helhet skall finnas tillräcklig sakkunskap om alla uppgifter som pensionsanstalten sköter. Förslaget baserar sig på omfattningen av pensionsanstaltens verksamhetsfält.

I sjömanspensionskassan skall sakkunskap om arbetspensionsförsäkringsverksamhet fordras av styrelsens ordförande och vice ordförande, dock inte av övriga styrelsemedlemmar. Förslaget baserar sig på att det i styrelsen, utöver sakkunskap om arbetspensionsförsäkringsverksamhet, bör finnas också annan bred sakkunskap som har samband med pensionskassans verksamhetsområde och att det i praktiken kan visa sig oskäligt besvärligt att av alla styrelsemedlemmar fordra sakkunskap på alla specialområden.

I fråga om arbetspensionskassan och pensionskassan för utövande konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare skall sakkunskap om arbetspensionsförsäkringsverksamhet fordras av alla styrelsemedlemmar.

Dessutom föreslås att Pensionsskyddscentralens rätt att utnämna ordförande och vice

ordförande för arbetspensionskassans styrelse slopas och att uppgiften överförs på arbetspensionskassans delegation. Detta motsvarar de associationsrättsliga principer enligt vilka en sammanslutning själv skall välja sina förvaltningsorgan.

3. Propositionens verkningar

3.1. Ekonomiska verkningar

Genom diversifiering av de lagfästa pensionsanstalternas placeringar strävar man efter en bättre avkastning av placeringarna. I synnerhet börsaktier är förknippade med avkastningsförväntningar på en relativt sett högre nivå än i fråga om andra placeringsobjekt. Om förväntningarna på högre avkastningar förverkligas, lättar därigenom naturligtvis på lång sikt trycket på att höja premierna.

Redan nu har de lagfästa pensionsanstalterna när de gör upp placeringsplaner haft tillgång till sådana kalkyler som man framtiden måste göra på grund av de föreslagna nya solvenskraven. Dessa pensionsanstalter uppfyller också de föreslagna nya solvenskraven.

Reformen har inga direkta statsekonomiska verkningar.

3.2. Verkningar i fråga om organisation och personal

Propositionen ställer nya krav på övervakningen av de lagfästa pensionsanstalterna i fråga om både placeringsverksamheten och solvensen. Genomförandet av förslagen förutsätter både i dessa pensionsanstalter och i Försäkringsinspektionen i egenskap av tillsynsmyndighet att övervakningen anordnas tillräckligt effektivt, i behövlig utsträckning och på ett tillförlitligt sätt.

I synnerhet ansvaret och sakkunskapen hos de lagfästa pensionsanstalternas förvaltningsorgan framhävs och deras uppgifter ökar genom reformen.

Effektiveringen av den övervakning som Försäkringsinspektionen företar har dock inga statsekonomiska verkningar, eftersom kostnaderna för försäkringsövervakningen finansieras med en försäkringstillsynsavgift med stöd av lagen om bestridande av kostnaderna för försäkringsinspektionen (479/1944).

4. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet. Propositionen grundar sig huvudsakligen på de förslag som lagts fram av en arbetsgrupp som utrett frågan om lagfästa pensionsanstalters solvens (social- och hälsovårdsministeriets arbetsgruppspromemorior, 1998:15). Arbetsgruppen har i sitt arbete beaktat de motsvarande bestämmelser som gäller arbetspensionsförsäkringsbolag, pensionsstiftelser och pensionskassor. Företrädare för de lagfästa pensionsanstalterna har deltagit i arbetsgruppens arbete. Dessutom har social- och hälsovårdsministeriet hört justitieministeriet, finansministeriet, Försäkringsinspektionen, de centrala arbetsmarknadsorganisationerna, Pensionsskyddscentralen

samt Arbetspensionsanstalternas Förbund och den beräkningsgrundssektion som förbundet tillsatt.

5. Samband med andra propositioner

Propositionen har inte samband med andra propositioner som är aktuella.

Frågan om att trygga lantbruksföretagarnas pensionsanstalts likviditet ansluter sig till systemet för utbetalning av statens andel. Avsikten är att problemen gällande detta skall utredas som ett separat projekt.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till lagförslagen

1.1. Lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden

2 §. Bestämmelser om arbetspensionskassans uppgifter finns nu både i 1 mom. i föreliggande paragraf och i förordningen innefattande reglemente för arbetspensionskassan (846/1975). Det föreslås att de bestämmelser i förordningen vilka gäller de allmänna utgångspunkterna för arbetspensionskassans uppgifter flyttas till lagen. Därför bör också 1 § i förordningen ändras.

Utöver lagstadgade uppgifter kan arbetspensionskassan enligt 1 § i förordningen med samtycke av Pensionsskyddscentralen åta sig även andra uppgifter som ansluter sig till förverkligandet av pensionsskydd för andra arbetstagare än sådana som omfattas av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/1962, KAPL). Trots den nämnda begränsningen kan det anses att Pensionsskyddscentralen bara genom en norm på lägre nivå än lag har getts en ganska vag och ospecificerad rätt att besluta om bindande rättsnormer för ett enskilt företag. Av denna orsak föreslås att befogenheten att ge arbetspensionskassan i uppdrag att sköta även andra än lagstadgade

uppgifter skall överföras från Pensionsskyddscentralen till social- och hälsovårdsministeriet. Detta motsvarar de befogenheter som ministeriet har även i fråga om vissa andra sammanslutningar. Ministeriet har bl.a. utfärdat beslut genom vilka uppgifter i anslutning till tillsynen över vissa pensionsstiftelser och pensionskassor har överförts på Pensionsskyddscentralen och Folkpensionsanstalten (social- och hälsovårdsministeriets beslut 213/1996 och 1304/1995). Det föreslås att befogenheten flyttas till lagnivå.

Enligt lagen om Försäkringsinspektionen har Försäkringsinspektionen till uppgift att övervaka och inspektera arbetspensionskassans verksamhet så som särskilt bestäms om detta. Enligt 20 § förordningen innefattande reglemente för arbetspensionskassan skall arbetspensionskassan tillställa Försäkringsinspektionen en berättelse över sin verksamhet och ställning i enlighet med ett formulär som inspektionen fastställt. Bestämmelsen har i praktiken möjliggjort ekonomisk övervakning av arbetspensionskassan. Eftersom arbetspensionskassan även idkar försäkringsverksamhet, som i sin helhet bör kunna övervakas av Försäkringsinspektionen, föreslås att i 2 mom. i paragrafen tas in en förtydligande fullmaktbestämmelse om detta.

Bestämmelserna i gällande 2 mom. om det sätt på vilket arbetspensionskassans förvaltningsorgan utses samt om deras sammansättning och behörighetsvillkor överförs enligt förslaget till en ny 2 b §.

2 b §. Det föreslås att i den nya 2 b § samlas bestämmelser om sammansättningen av arbetspensionskassans förvaltningsorgan, om behörighetsvillkoren för förvaltningsorganens medlemmar, verkställande direktören och dennes ställföreträdare samt om det sätt på vilket delegationen, styrelsen, verkställande direktören och dennes ställföreträdare utses. Dessutom föreslås att till paragrafen överförs bestämmelser om hur de sektioner utses som avses i 10 § 2 mom. i den ovan nämnda förordningen innefattande reglemente för arbetspensionskassan.

Inga ändringar föreslås i de nuvarande bestämmelserna om förvaltningsorganens sammansättning.

Enligt gällande lag utses ordföranden och vice ordföranden i arbetspensionskassans styrelse av Pensionsskyddscentralen. Den ursprungliga avsikten med bestämmelsen var att säkerställa att det i styrelsen finns tillräcklig sakkunskap och i detta syfte ombetrodde utnämningmakten den centrala instansen inom arbetspensionssystemet, Pensionsskyddscentralen. Genom de strängare behörighetsvillkor för ledningen som nu föreslås försvinner behovet av detta valförfarande. Även i det avtal som Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC, Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund samt Landsbygds Arbetsgivareförbund undertecknade den 24 oktober 1996 för utvecklande av arbetspensionskassans förvaltning föreslås att delegationen skall välja medlemmarna. Sålunda föreslås att delegationen framdeles skall välja arbetspensionskassans styrelse. Förfarandet kommer i detta avseende att stämma överens med det förfarande enligt vilket styrelsen vid andra pensionsanstalter utses och motsvara de allmänna associationsrättsliga principer som gäller val av förvaltningsorgan och deras ansvar.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om styrelsens möjlighet att som hjälp anlita sektioner och sakkunniga. Eftersom det enligt 1 mom. inte är möjligt att överlåta arbetspensionskassans beslutanderätt till utomstående instanser, kan inte heller sektionerna bestå av utomstående personer.

Det föreslås att behörighetsvillkoren för medlemmarna i arbetspensionskassans förvaltningsorgan samt för verkställande direktören och dennes ställföreträdare ändras så att de motsvarar behörighetsvillkoren för arbetspensionsförsäkringsbolagens förvaltningsorgan. I enlighet med detta skall det enligt 3 mom. framdeles av alla styrelsemedlemmar fordras tillräcklig kännedom om arbetspensionsförsäkringsverksamhet. Dessutom skall det i styrelsen finnas tillräcklig sakkunskap om placeringsverksamhet. Av styrelsemedlemmarna fordras att de har gott anseende på motsvarande sätt som arbetspensionsförsäkringsbolagens styrelsemedlemmar. På suppleanterna i styrelsen och delegationen skall samma bestämmelser tillämpas som på de ordinarie medlemmarna.

Enligt 4 mom. skall det fordras att arbetspensionskassans verkställande direktör har gott anseende och har tillräcklig kännedom om arbetspensionsförsäkringsverksamhet, placeringsverksamhet och företagsledning. Samma behörighetsvillkor skall gälla ställföreträdare för verkställande direktören. I överensstämmelse med lagen om aktiebolag och lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag skall såväl styrelsemedlemmar som verkställande direktören innan de utses ge sitt daterade och undertecknade samtycke till uppdraget.

Enligt 5 mom. skall av arbetspensionskassans ledning i tillämpliga delar förutsättas motsvarande särskilda behörighetsvillkor som av ledningen vid arbetspensionsförsäkringsbolag. Det innebär att arbetspensionskassans verkställande direktör i regel inte skall få vara medlem i styrelsen eller förvaltningsrådet för ett kreditinstitut eller finansieringsinstitut, ett annat arbetspensionsförsäkringsbolag eller något annat försäkringsbolag eller ett bolag som hör till samma koncern som institutet eller försäkringsbolaget, eller anställd hos eller revisor vid någon ovan nämnd sammanslutning. Detta skall likväl inte gälla dotterbolag till arbetspensionskassan eller ett bolag i vilket arbetspensionskassan har en betydande bindning (20 % av aktierna eller av röstetalet). Strävan med bestämmelserna är att säkerställa att den operativa verksamheten vid arbetspensionskassan är oavhängig. Eftersom arbetspensionskassans verksamhetsområde är begränsat och den inte konkurrerar med andra pensionsanstalter, kommer bestämmelsen

dock att kunna tolkas på ett lindrigare sätt än för arbetspensionsförsäkringsbolagens del, förutsatt att arbetspensionskassans oavhängighet inte då äventyras.

2 c §. De gällande bestämmelserna om förvaltningsorganens uppgifter och beslutanderätt ingår i förordningen innefattande reglemente för arbetspensionskassan. Det föreslås att de allmänna principerna i bestämmelsen flyttas till lagnivå och samlas i en ny 2 c §. Förslaget motsvarar den författningsnivå som är allmänt rådande i den lagstiftning som gäller sammanslutningar. Därför bör även 4, 10 och 12 a § i förordningen ändras.

I den nämnda förordningen skall alltjämt ingå närmare bestämmelse om förvaltningsorganens uppgifter.

11 §. I paragrafen föreslås ett nytt 1 mom., i vilket på motsvarande sätt som i fråga om arbetspensionsförsäkringsbolag bestäms att arbetspensionskassans placeringsverksamhet skall vara oavhängig och att det för denna verksamhet skall finnas tillräcklig personal, dock med beaktande av arten och omfattningen av arbetspensionskassans verksamhet. Bestämmelsen är lindrigare än den som gäller arbetspensionsförsäkringsbolag och gör det möjligt för arbetspensionskassan att samarbeta med pensionskassan för utövande konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare, så att kostnaderna för skötsel av placeringsverksamheten inte blir oskäligt stora med beaktande av placeringsverksamhetens omfattning.

Enligt förslaget överförs till 2 mom. bestämmelsen i gällande 1 mom. om hur medel i första hand skall placeras, dock utökad med ett förbud mot att placera medel för ändamål som är främmande för arbetspensionskassans verksamhet. På motsvarande sätt som för arbetspensionsförsäkringsbolagen föreslås att i momentet tas in bestämmelser om innehav inom främmande branscher. Enligt förslaget skall arbetspensionskassan inte utan Försäkringsinspektionens samtycke få äga aktiemajoriteten i ett aktiebolag eller inneha motsvarande beslutanderätt i något annat företag, om inte företagets verksamhet kan anses ansluta sig till försäkringsrörelsen och därför kan anses ändamålsenlig eller om det inte är fråga om ett bostads- eller fastighetsbolag.

Det föreslås att till 3 mom. överförs bestämmelserna i gällande 2 § 2 mom. om pla-

cering av arbetspensionskassans medel. Enligt den gällande bestämmelsen skall arbetspensionskassan göra upp en placeringsplan med iakttagande i tillämpliga delar av vad som bestäms i 28 § lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag. I 1 mom. i den nämnda paragrafen bestäms om de allmänna principer som skall följas när placeringsplanen görs upp samt om förfarandet för godkännande av placeringsplaner och om försäkringsmatematikerns utlåtande som skall fogas till placeringsplanen, medan i 2 mom. bestäms om de omständigheter som skall framgå av placeringsplanen. Eftersom det i 4 mom. i föreliggande paragraf bestäms om de omständigheter som avses i 28 § 2 mom., föreslås att hänvisningen ändras så att den gäller bara 28 § 1 mom.

Enligt 4 mom. skall av placeringsplanen framgå i vilken omfattning arbetspensionskassan köper tjänster i anslutning till medelsförvaltningen, sakkunnigtjänster för placeringsverksamheten, hjälptjänster och andra med dem jämförbara tjänster.

Det föreslås att i 5 mom. tas in begränsningar som gäller beviljande av lån eller ställande av säkerhet i fråga om arbetspensionskassans närmaste krets. Det innebär att penninglån får beviljas inom arbetspensionskassans närmaste krets, t.ex. en annan sammanslutning inom samma koncern som arbetspensionskassan eller inom en grupp med gemensam verksamhet, endast under förutsättning att det finns en betryggande säkerhet för lånet.

Det föreslås att i 6 mom. tas in befogenheter att utfärda föreskrifter. Befogenheterna följer den arbetsfördelning mellan Försäkringsinspektionen och social- och hälsovårdsministeriet som framgår av lagen om Försäkringsinspektionen och lagar som har samband med den.

11 b §. Den föreslagna nya 11 b § innehåller bestämmelser om arbetspensionskassans verksamhetskaptal och om andra solvenskrav.

Det föreslås att i 1 mom. tas in en motsvarande allmän bestämmelse om ordnande av solvensen som den bestämmelse som gäller arbetspensionsförsäkringsbolag. Enligt förslaget skall arbetspensionskassans verksamhetskaptal och övriga omständigheter som inverkar på dess solvens ordnas med beaktande av sannolika växlingar i intäkterna och

kostnaderna samt kalkylerbara övriga osäkerhetsfaktorer.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om hur verksamhetskapitalet och solvensgränsen beräknas. Verksamhetskapitalet skall i tillämpliga delar på samma sätt som för arbetspensionsförsäkringsbolagen bestämmas som skillnaden mellan tillgångarna och skulderna. Tillgångarna räknas enligt gängse värden. Med skulder avses i detta sammanhang det sammanlagda beloppet av den försäkringstekniska ansvarsskulden och den kalkylerade del som reserveras för fluktuationer i försäkringsriskerna. Det innebär att verksamhetskapitalet skall vara en buffert med tanke på de fluktuationer som ansluter sig till placeringsverksamheten. Den ovan nämnda del som reserveras för försäkringsrisker skall bestämmas så att den motsvarar minimibeloppet av arbetspensionsförsäkringsbolagens utjämningsansvar, dvs. ungefär en procent av lönesumman. Den försäkringstekniska ansvarsskulden skall beräknas enligt de utjämningsgrunder som social- och hälsovårdsministeriet meddelat att skall användas vid kostnadsfördelningen mellan pensionsanstalterna. Solvensgränsen skall i tillämpliga delar bestämmas så som anges i förordningen om beräkning av solvensgränsen för försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse.

I 3 och 4 mom. föreslås bestämmelser om påföljder i sådana fall då verksamhetskapitalet sjunker till ett för lågt belopp. Om verksamhetskapitalet är mindre än det dubbla beloppet av solvensgränsen men större än solvensgränsen, skall arbetspensionskassans styrelse göra upp en plan för att stärka arbetspensionskassans solvens. Planen skall vara en del av arbetspensionskassans placeringsplan och utvisa hur man under de närmaste åren kan få verksamhetskapitalet att ligga inom den målsatta zonen. Om verksamhetskapitalet är mindre än solvensgränsen, skall arbetspensionskassan utan dröjsmål för godkännande tillställa social- och hälsovårdsministeriet en plan för återställande av en sund finansiell ställning, vilken plan på motsvarande sätt som i fråga om arbetspensionsförsäkringsbolagen skall utvisa på vilket sätt verksamhetskapitalet på kort sikt kan höjas till en nivå över solvensgränsen.

Enligt 5 mom. skall social- och hälsovårdsministeriet meddela närmare föreskrif-

ter om tillämpningen av 1 och 2 mom., såsom om uträkningen av verksamhetskapitalet och solvensgränsen. Försäkringsinspektionen skall meddela närmare anvisningar om de planer som avses i 3 och 4 mom.

11 c §. I den nya 11 c § föreslås bestämmelser om omhändertagande av arbetspensionskassans medel. När det gäller detta skall i tillämpliga delar iakttas 31 § lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag. Omhändertagande av medel kan komma i fråga närmast i sådana fall då arbetspensionskassan inte uppfyller de krav gällande fondering vilka i 10 § 3 mom. KAPL anges för beloppet av de tillgångar som bokförs eller av särskilt vägande skäl, om arbetspensionskassan inte har genomfört en sådan plan för återställande av en sund finansiell ställning som Försäkringsinspektionen godkänt och Försäkringsinspektionen har grundad anledning att förmoda att anstaltens finansiella ställning ytterligare kommer att försvagas så att den inte uppfyller de krav som gäller fondering.

11 d §. Paragrafen motsvarar 24 § 2 mom. lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag. Eftersom arbetspensionskassan inte har några egentliga egna medel, skall det bero på dess solvens som helhet om det kan tillåtas att medel används för allmännyttiga ändamål.

13 b §. I paragrafen föreslås bestämmelser om skadeståndsskyldighet för den som vållat arbetspensionskassan, någon som hör till arbetspensionskassans verksamhetskrets eller någon annan person skada. Liknande bestämmelser finns i 109 § lagen om pensionssstiftelser, 151 § lagen om försäkringskassor, 33 a § lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag och 17 kap. 1 § lagen om försäkringsbolag. De föreslagna bestämmelserna motsvarar i första hand 15 kap. 1 och 4 § lagen om aktiebolag (734/1978) vad beträffar kretsen av skadeståndsskyldiga, omfattningen av skadeståndsansvaret, fördelningen av ansvaret mellan flera skadeståndsskyldiga och sänkning av skadeståndsbeloppet. Eftersom arbetspensionskassan inte har någon ägare i delägares ställning, skall skadeståndsskyldigheten dock i detta avseende vara snävare än i fråga om aktiebolag. På grund av de särdrag pensionskassan har i och med att den sköter lagstadgad pensionsförsäkring, anges emellertid mer specificerat än i lagen om aktiebolag vem som skall ha tillfogats

skada för att skadeståndsskyldighet skall uppkomma.

Enligt förslaget skall en medlem av arbetspensionskassans styrelse eller delegation, kassans verkställande direktör och en i 2 b § 2 mom. nämnd person som inte hör till styrelsen vara skyldiga att ersätta skada som de i sitt uppdrag uppsåtligen eller av oaktsamhet har vållat arbetspensionskassan. Detsamma gäller skada som de genom överträdelse av KAPL, arbetspensionskassans reglemente, social- och hälsovårdsministeriets eller Försäkringsinspektionens föreskrifter eller försäkringsgrunderna har tillfogat personer som hör till eller har hört till arbetspensionskassans verksamhetskrets, en pensionstagare eller annan förmånstagare eller någon annan. Såsom för andra pensionsanstalter skall det dock vara möjligt att jämka skadeståndet och fördela skadeståndsansvaret mellan två eller flera skadeståndsskyldiga på det sätt som bestäms i 2 och 6 kap. skadeståndslagen (412/1974).

Eftersom de ovan avsedda personer som inte hör till styrelsen ofta är i arbetstagares ställning, finns det inte orsak att anse deras skadeståndsansvar vara strängare än andra arbetstagares. Därför föreslås att det i paragrafens 2 mom., i överensstämmelse med den andra meningen i 50 § 2 mom. SJPL, föreskrivs att på skadeståndsansvaret för den som är i arbetstagares ställning tillämpas vad som i skadeståndslagen och lagen om arbetssavtal bestäms om arbetstagares skadeståndsansvar.

1.2. Lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare

2 §. Enligt förslaget överförs till 2 mom. den nuvarande bestämmelsen i 3 mom. om fullmakt att genom förordning utfärda reglemente för pensionskassan för utövande konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare. Till övriga delar föreslås att bestämmelserna i 3 mom. om pensionskassans förvaltning och om behörighetsvillkoren för förvaltningen överförs till en ny 2 a §. I 2 mom. föreslås på motsvarande sätt som i 2 § 2 mom. KAPL en bestämmelse som möjliggör att Försäkringsinspektionen utövar tillsyn. Paragrafens 3 mom. föreslås bli upphävt såsom obehövligt.

2 a §. Bestämmelser om beslutanderätten för pensionskassans förvaltningsorgan och

om det sätt på vilket förvaltningsorganen utses ingår numera i förordningen om reglemente för pensionskassan för utövande konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare (762/1985). Det föreslås att i den nya 2 a § samlas bestämmelser om hur pensionskassans förvaltningsorgan utses och om behörighetsvillkor på samma sätt som i den föreslagna 2 b § KAPL. Till följd av detta bör 3 § i den nämnda förordningen ändras.

2 b §. Det föreslås att i den nya 2 b § samlas bestämmelser om förvaltningsorganens uppgifter, om beslutsfattandet och om delegering av beslutanderätten på motsvarande sätt som i 2 c § KAPL. På grund av detta bör 4, 10 och 12 a § i den ovan nämnda förordningen om pensionskassans reglemente ändras.

9 §. Det föreslås att paragrafen ändras på motsvarande sätt som 11 § KAPL. I praktiken betyder detta att ifrågavarande pensionskassas placeringsfrågor skall kunna skötas av arbetspensionskassan på samma sätt som hittills, dock med beaktande av sådana riskhanteringsfrågor om vilka Försäkringsinspektionen meddelar behövliga föreskrifter och anvisningar.

9 b §. Det föreslås att i den nya 9 b § tas in sådana bestämmelser om pensionskassans verksamhetskapital och om andra solvenskrav som motsvarar dem i 11 b § KAPL.

9 c §. I den nya 9 c § föreslås motsvarande bestämmelser som i 11 c § KAPL om omhändertagande av pensionskassans medel.

9 d §. Bestämmelsen motsvarar den föreslagna 11 d § KAPL.

11 a §. Bestämmelsen motsvarar den föreslagna 13 b § KAPL.

1.3. Lagen om pension för lantbruksföretagare

16 §. I gällande 1 mom. finns en förteckning över lantbruksföretagarnas pensionsanstalts uppgifter. Enligt den föreslagna nya 8 punkten utökas förteckningen med uppgifter i samband med avbytar-service för lantbruksföretagare. Tillägget orsakar ingen förändring i sak jämfört med nuläget, eftersom uppgifterna i fråga redan ankommer på pensionsanstalten med stöd av lagen om avbytar-service för lantbruksföretagare (1231/1996). I 6 och 7 punkten görs de tek-

niska ändringar som behävs med anledning av den nya punkten.

Det föreslås att bestämmelserna i 3 mom. om ordnandet av pensionsanstaltens förvaltning överförs till en ny 16 b §.

16 b §. Det föreslås att i den nya 16 b § samlas bestämmelser om val av pensionsanstaltens förvaltningsorgan samt om förvaltningsorganens beslutanderätt och behörighet. Bestämmelser om ordnandet av pensionsanstaltens förvaltning ingår även i förordningen innefattande reglemente för lantbruksföretagarnas pensionsanstalt (501/1969). Det föreslås att dessa bestämmelser flyttas den ovan nämnda till lagen på motsvarande sätt som för andra pensionsanstalter. Till följd av detta bör även 3 och 9 § i den ovan nämnda förordningen ändras.

Eftersom antalet lantbruksföretagare som är försäkrade i lantbruksföretagarnas pensionsanstalt har minskat till ungefär en tredjedel av vad det var år 1970, föreslås att antalet medlemmar i pensionsanstaltens förvaltningsorgan minskas till motsvarande del. I enlighet med detta föreslås att antalet medlemmar som ministerierna utser skall vara tre i stället för nuvarande fyra i vardera förvaltningsorganet. Sålunda skall varje ministerium utse en medlem av delegationen och en medlem av styrelsen. Följaktligen bör även bestämmelserna i den ovan nämnda förordning vilka innehåller reglementet ändras på motsvarande sätt, så att de mest representativa organisationer vilka bevakar de personers ekonomiska intressen som omfattas av LFöPL kommer att vara företrädna i förvaltningsorganen så, att antalet medlemmar i delegationen minskar från tolv till tio och antalet medlemmar i styrelsen från sex till fyra. Delegationen kommer då i sin helhet att ha 15 medlemmar och styrelsen 9 medlemmar. En större förvaltningsstruktur än så motiveras inte heller av krav på representativitet, eftersom pensionsanstalten sköter ett enda delområde av det privata arbetspensionssystemet, nämligen lantbruksföretagarnas pensionsförsäkringsskydd, samt andra förmånssystem som enbart gäller lantbruksföretagare.

Tillsättandet av delegationen skall alltså ske så att de ministerier som nämns i lagen utser sina egna representanter och Pensionsskyddscentralen bereder de mest representativa organisationer som bevakar de personers ekonomiska intressen som omfattas av

LFöPL tillfälle att föreslå medlemmar. I praktiken har detta betytt att till delegationsmedlemmar eller suppleanter som företräder lantbruksföretagarna har utsetts personer som företräder Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund, Renbeteslagsföreningen, Finlands Yrkesfiskarförbund och Centralförbundet för Fiskerihushållning.

Det föreslås att i 2 och 3 mom. tas in behörighetsvillkor för medlemmarna i förvaltningsorganen. I överensstämmelse med de bestämmelser som gäller andra lagfästa pensionsanstalter föreslås att styrelsemedlemmarna skall ha gott anseende och att det i styrelsen skall finnas tillräcklig sakenskap om placeringsverksamhet. Till övriga delar skall dock behörighetsvillkoren vara mer övergripande på grund av lantbruksföretagarnas pensionsanstalts uppgiftsfält, som utöver pensionsförsäkring för lantbruksföretagare omfattar olycksfallsförsäkrings-, avbytar- och avträdelssystem, dagpenning under självrisktid inom sjukförsäkringen och grupplivförsäkring. Eftersom tillräcklig kännedom om pensionsanstaltens hela verksamhetsområde inte kan fordras av varje styrelsemedlem, föreslås att det i styrelsen som helhet skall finnas tillräcklig kännedom om de system som pensionsanstalten sköter. Tillräcklig kännedom om arbetspensionsförsäkringsverksamhet skall fordras av ordföranden eller vice ordföranden i såväl styrelsen som delegationen.

I 5 mom. bestäms om behörighetsvillkoren för verkställande direktören i överensstämmelse med de bestämmelser som gäller andra lagfästa pensionsanstalter.

I 6 mom. bestäms om särskilda behörighetsvillkor för delegations- och styrelsemedlemmarna samt för verkställande direktören. Bestämmelsen stämmer överens med de bestämmelser som gäller sjömanspensionskassan.

Enligt 7 mom. skall närmare bestämmelser om delegationens och styrelsens sammansättning på samma sätt som nu ges i förordningen innefattande reglementet för lantbruksföretagarnas pensionsanstalt.

16 c §. Det föreslås att i den nya 16 c § samlas allmänna bestämmelser om de uppgifter som hör till förvaltningsorganens beslutanderätt och om beslutanderätten. I sak motsvarar paragrafens innehåll 2 c § KAPL.

Eftersom bestämmelser om de frågor som regleras i den föreslagna paragrafen ingår även i den ovan nämnda förordning som innehåller pensionsanstaltens reglemente, bör även 4 och 10 § i förordningen ändras.

17 §. Det föreslås att paragrafen ändras så att där bestäms om utgångspunkterna för ordnande av lantbruksföretagarnas pensionsanstalts placeringsverksamhet på motsvarande sätt som i 11 § KAPL. I enlighet med detta bestäms att pensionsanstaltens placeringsverksamhet skall vara oavhängig och att det för denna skall finnas tillräckligt stor personal med beaktande av verksamhetens art och omfattning.

Det föreslås att den bestämmelse, enligt vilken medlen i första hand skall placeras för produktiva ändamål inom branscher som hör till pensionsanstaltens verksamhetsområde eller för ändamål som främjar dessa, bibehålls oförändrad. I praktiken begränsas bestämmelsens faktiska betydelse av en annan bestämmelse som gäller placeringsverksamheten och som likaså bibehålls oförändrad. Enligt denna bestämmelse skall placeringar göras så att de är lämpligt diversifierade och har lämplig spridning samt så att de tryggar säkerhet, avkastning och likviditet.

Placeringsplanen skall utvisa omfattningen av köptjänster i samband med placeringsverksamheten. Social- och hälsovårdsministeriet och Försäkringsinspektionen skall kunna meddela närmare föreskrifter om tillämpningen av bestämmelserna. Därigenom blir det t.ex. möjligt för pensionsanstalten att köpa placeringstjänster i större omfattning än arbetspensionsförsäkringsbolagen, med beaktande av att den placeringsverksamhet som lantbruksföretagarnas pensionsanstalt bedriver är obetydlig.

20 a §. Bestämmelsen motsvarar den föreslagna 13 b § KAPL.

1.4. Lagen om sjömanspensioner

3 §. Det föreslås att paragrafen ändras så att de frågor som regleras i paragrafen anförs i ändrad ordning. Dessutom föreslås att i paragrafen tas in bestämmelser om nya krav beträffande verksamhetskapital för sjömanspensionskassan.

Enligt förslaget bibehålls 1 och 2 mom. oförändrade och i 3 mom. föreslås att det

föråldrade kravet gällande premiens storlek slopas.

De frågor som nu regleras i 5 mom. föreslås bli överförda till 3 mom.

Det föreslås att i 4 mom. tas in motsvarande allmänna solvensbestämmelser som de som föreslås i 11 b § KAPL. I fråga om sjömanspensionskassan skall verksamhetskapitalet och övriga omständigheter som inverkar på solvensen ordnas med beaktande av sannolika växlingar i intäkterna och kostnaderna samt kalkylerbara övriga osäkerhetsfaktorer.

Enligt förslaget bestäms i 5 mom. om beräkning av verksamhetskapitalet och solvenskraven. Verksamhetskapitalet skall i tillämpliga delar på samma sätt som för arbetspensionsförsäkringsbolag bestämmas som skillnaden mellan tillgångarna och skulderna. Tillgångarna skall räknas enligt gängse värde.

En skillnad i förhållande till andra pensionsanstalter är att staten enligt 4 § 1 mom. SjöPL ansvarar för en tredjedel av den pensionsutgift som följer av SjöPL, och sjömanspensionskassan har inget ansvar i detta avseende eller därigenom något behov av beredskap för fluktuationer i placeringsverksamheten. I gällande 3 a § 1—3 mom. bestäms att sjömanspensionskassan deltar i utjämningssystemet för den del av pensionskyddet som motsvarar minimipensionsskyddet enligt APL. I detta avseende deltar sjömanspensionskassan, tillsammans med de pensionsanstalter som bedriver verksamhet enligt APL, KAPL och lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare (662/1985, KoPL), i ett gemensamt ansvarsfördelningssystem med gemensamma principer. Till övriga delar ansvarar sjömanspensionskassan ensam för pensionerna. Sjömanspensionskassan deltar även i det gemensamma konkursansvar som avses i 12 § 4 mom. APL, tillsammans med andra arbetspensionsanstalter inom den privata sektorn. Eftersom statens årliga finansieringssandel enligt beräkningarna kommer att överstiga den ovan nämnda pensionsutgift som överstiger minimipensionsskyddet enligt APL och för vilken sjömanspensionskassan själv ansvarar, föreslås att sjömanspensionskassans ansvar skall beräknas vid solvensgranskningen på samma sätt som för de pensionsanstalter som bedriver verksamhet enligt APL, KAPL och KoPL. Till verksam-

hetskapalet skall likväl inte räknas hela det belopp som motsvarar skillnaden mellan tillgångarna och den sålunda uträknade ansvarsskulden, utan från beloppet skall först avdras det belopp som enligt beräkningar behövs till beredskap för fluktuationer i försäkringsriskerna. Detta belopp skall dimensioneras enligt samma principer som för arbetspensionsförsäkringsbolagen så att de motsvarar minimibeloppet av utjämningsansvaret för detta ändamål, dvs. beloppet kommer uppskattningsvis att vara en procent av lönesumman enligt SjöPL.

Sjömanspensionskassans solvensgräns skall beräknas på samma sätt som solvensgränsen för de övriga pensionsanstalter som bedriver verksamhet enligt APL. Sålunda kommer solvensgränsen att vara beroende av vilken struktur sjömanspensionskassans placeringsstock har och hur riskfylld den är.

Det föreslås att i 6 mom. tas in bestämmelser om den försäkringstekniska analys som skall göras. Samtidigt föreslås att syftet med analysen preciseras. Avsikten skall även framdeles vara att säkerställa att premiegrunden kan anses trygga kassans solvens.

Enligt förslaget bestäms i 7 mom. om påföljderna i sådana fall då verksamhetskapalet blir för litet. Om verksamhetskapalet är mindre än det dubbla beloppet av solvensgränsen men större än solvensgränsen, skall pensionskassans styrelse, göra upp en plan för att stärka pensionskassans solvens. Planen skall vara en del av pensionskassans placeringsplan och utvisa hur man under de närmaste åren kan få pensionskassans verksamhetskaper att igen ligga inom den målsatta zonen. Om verksamhetskapalet blir mindre än solvensgränsen, skall pensionskassan utan dröjsmål för godkännande tillstålla social- och hälsovårdsministeriet en plan för återställande av en sund finansiell ställning, vilken plan på motsvarande sätt som i fråga om arbetspensionsförsäkringsbolagen skall utvisa på vilket sätt verksamhetskapalet på kort sikt kan höjas till en nivå över solvensgränsen.

Enligt 8 mom. skall social- och hälsovårdsministeriet meddela närmare föreskrifter om tillämpningen av 4 och 5 mom. samt kan Försäkringsinspektionen meddela anvisningar om den framställning om ändring av premierna som avses i 6 mom. och om den försäkringstekniska analys som skall göras

samt föreskrifter om de planer som avses i 7 mom.

29 §. Sakinnehållet i gällande 1 och 2 mom. uttrycks i det föreslagna 1 mom., varvid 2 mom. upphävs. Samtidigt föreslås att föräldrade uppgifter och lydelser rättas.

30 §. Det föreslås att paragrafen upphävs såsom föräldrad.

Rubriken för 5 kap. Det föreslås att rubriken ändras så att den stämmer överens med motsvarande rubrik i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.

35 §. Eftersom paragrafen skall ändras på många sätt och kompletteras med nya bestämmelser, förslås för klarhetens skull att hela paragrafen ses över.

Det föreslås att kravet i 2 mom. på att medlemmarna skall ha fyllt 25 år slopas såsom föräldrat. Samtidigt föreslås att den sista meningen i det gällande momentet stryks. Bestämmelser om behörighetsvillkoren för medlemmarna i fullmäktige ingår i den nya 35 a §.

Enligt förslaget tas i 3 mom. in bestämmelser om behörighetsvillkoren för styrelsen och fullmäktige. Enligt bestämmelserna får den som är omyndig, försatt i konkurs eller meddelats näringsförbud inte vara medlem av fullmäktige eller styrelsen.

Enligt 4 mom. skall på styrelsens och fullmäktiges suppleanter samma bestämmelser tillämpas som på de ordinarie medlemmarna.

I 5 mom ingår bestämmelser om fullmäktiges arvoden. Bestämmelserna motsvara nuvarande 3 mom.

35 a §. I den nya 35 a § föreslås bestämmelser om behörighetsvillkoren för ordföranden och vice ordföranden samt medlemmarna i sjömanspensionskassans fullmäktige.

35 b §. Det föreslås att i den nya 35 b § bestäms om styrelsemedlemmarnas behörighetsvillkor. Enligt bestämmelsen skall av ordföranden och vice ordföranden i styrelsen fordras tillräcklig kännedom om arbetspensionsförsäkringsverksamhet. Dessutom skall det i styrelsen som helhet finnas tillräcklig sakkunskap om sjöfart och placeringsverksamhet.

36 §. Enligt förslaget stryks i 1 mom. den sista meningen, eftersom den ingår i det föreslagna 35 a § 4 mom.

37 §. Det föreslås att till förteckningen över styrelsens uppgifter fogas att sjömanspensionskassan har till uppgift att sköta pen-

sionskassans förvaltning och sörja för att verksamheten ordnas på behörigt sätt. Dessutom skall pensionskassans styrelse sörja för att pensionskassans bokföring och tillsynen över medelsförvaltningen ordnas på behörigt sätt samt godkänna pensionskassans placeringsplan. Dessa uppgifter ingår i de nya punkterna 1, 4 och 5. Samtidigt ändras ordningen för de nuvarande punkterna. Tilläggen motsvarar vad som bestäms om andra lagfästa pensionsanstalter.

Det föreslås att i gällande 1 mom. 3 punkten stryks den hänvisning enligt vilken styrelsen skall besluta om investeringen av kassans medel enligt de principer som fastställts av fullmäktige, eftersom 56 § 3 mom. som gäller detta har upphävts genom lagen om ändring av 56 § lagen om sjömanspensioner (360/1997). Till övriga delar flyttas sakinnehållet i 3 punkten till 6 punkten.

Hänvisningarna i 2 mom. till punkter i 1 mom. ändras enligt förslaget så att de motsvarar den ändrade ordningen. Dessutom föreslås att behörighetsvillkoren för pensionskassans tjänstemän slopas såsom onödiga.

38 §. Det föreslås att 4 mom. ändras så att ett beslut som är av central betydelse för pensionskassans verksamhet, beslutet om godkännande av placeringsplanen, fattas med två tredjedels majoritet av de avgivna rösterna. Bestämmelsen motsvarar vad som bestäms i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.

39 a §. Den nya 39 a § innehåller bestämmelser om verkställande direktörens behörighetsvillkor och uppgifter. Enligt förslaget fordras att verkställande direktören har gott anseende och har tillräcklig kännedom om arbetspensionsförsäkringsverksamhet. Dessutom skall han ha tillräcklig kännedom om placeringsverksamhet och företagsledning.

50 §. Det föreslås att 1 mom. preciseras så att det stämmer överens med de skadeståndsbestämmelser som föreslagits för andra pensionsanstalter. Eftersom det för sjömanspensionskassan inte finns någon särskild förordning innehållande reglemente för kassan och alla bestämmelser finns i lagen, föreslås dock en bestämmelse som är snävare i detta avseende. Samtidigt ändras i 1 mom. hänvisningen till 40 § så att den motsvarar paragrafernas nuvarande numrering.

Enligt förslaget slopas i 2 mom. möjligheten att sänka skadeståndet bara i det fall att

endast lindrig oaktsamhet kan läggas en skadeståndsskyldig till last. Då leder bestämmelsen inte till strängare skadeståndsansvar vid sjömanspensionskassan än vid andra försäkringsanstalter.

56 §. Eftersom varje moment i paragrafen blir föremål för ändringar, förslås för klarhetens skull att hela paragrafen ses över. Enligt 1 mom. skall pensionskassans placeringsverksamhet vara oavhängig och den skall ha tillräckligt med personal för sin placeringsverksamhet med beaktande av verksamhetens art och omfattning.

Det föreslås att i 2 mom. tas in de bestämmelser som nu finns i 1 och 2 mom. Enligt gällande 1 mom. skall pensionskassans medel i första hand och om möjligt placeras för ändamål som främjar utvecklingen av handelsflottan och handelssjöfarten i Finland. Å andra sidan bestäms i 2 mom. att placeringar skall göras så att de är lämpligt diversifierade och har lämplig spridning. Det föreslås att paragrafen preciseras så att man i sjömanspensionskassans placeringsverksamhet i första hand skall placera medlen för nämnda ändamål med beaktande av de övriga nämnda kraven.

Enligt 3 mom. skall social- och hälsovårdsministeriet och Försäkringsinspektionen kunna meddela närmare föreskrifter om tillämpningen av paragrafen, med beaktande av arbetsfördelningen mellan social- och hälsovårdsministeriet och Försäkringsinspektionen.

56 a §. Det föreslås att bestämmelserna om pensionskassans placeringsplan tas in i den nya 56 a §. I placeringsplanen skall särskilt beaktas arten av den placeringsverksamhet som pensionskassan bedriver och de krav som i 3 § 4 mom. ställs på pensionskassans verksamhet. Till placeringsplanen skall fogas försäkringsmatematikerns utlåtande om planen uppfyller de krav som arten av pensionskassans ansvarsskuld ställer på pensionskassans placeringsverksamhet.

Enligt 2 mom. skall av placeringsplanen framgå i vilken omfattning och enligt vilka principer pensionskassan köper tjänster i anslutning till medelsförvaltningen, sakkunnigtjänster för placeringsverksamheten, hjälptjänster och andra med dem jämförbara tjänster.

Sjömanspensionskassan skall på samma sätt som nu kunna köpa sådana tjänster av utomstående som den behöver, t.ex. tjänster

i anslutning till förmögenhetsförvaltningen och andra sakkunnigtjänster i anslutning till placeringsverksamheten. Därvid skall särskilt avseende fästas vid att det i placeringsplanen eller i styrelsens andra anvisningar anges i vilken omfattning och enligt vilka principer dessa tjänster kan anlitas samt att det sörjs för lämplig rapportering och övervakning.

Enligt 3 mom. kan Försäkringsinspektionen meddela närmare föreskrifter om placeringsplanen.

57 §. En bestämmelse som förtydligar den tillsyn som Försäkringsinspektionen utövar föreslås i 1 mom. på motsvarande sätt som i andra lagar om lagfästa pensionsanstalter.

64 d §. Det föreslås att i den nya 64 d § tas in bestämmelser om omhändertagande av medel på motsvarande sätt som i andra lagar om lagfästa pensionsanstalter.

2. Ikraftträdande

Det är motiverat att en reform genomförs

så snabbt som möjligt även för de lagfästa pensionsanstalterna med tanke på såväl de förändringar som skett i investeringsmiljön som med tanke på en enhetlig behandling av pensionsanstalterna och dessas gemensamma ansvar.

Lagarna föreslås träda i kraft den 31 december 1999, så att de föreslagna solvenskraven skall kunna tillämpas redan i 1999 års bokslut.

De lagfästa pensionsanstalterna skall ordna sin verksamhet enligt de föreslagna lagarna inom ett år från lagarnas ikraftträdande. Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts delegation och styrelse skall i fråga om sin sammansättning uppfylla kraven i 16 b § 1 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare dock först när medlemmar för de nämnda förvaltningsorganen utses för den mandatperiod som börjar den 1 januari 2002.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 9 februari 1962 om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/1962) 2 och 11 §,

av dessa lagrum 11 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 526/1963, 357/1997 och 97/1999, samt

fogas till lagen nya 2 b, 2 c, 11 b—11 d och 13 b § som följer:

2 §

Anordnandet av pensionsskydd enligt denna lag handhas av en arbetspensionskassa, som är verksam inom vart och ett av de arbetsområden som avses i 1 § 1 mom. Genom förordning kan likväl bestämmas att för två eller flera områden inrättas en gemensam arbetspensionskassa eller att pensionsskyddet inom något område handhas av en pensionsanstalt som bedriver verksamhet

som avses i lagen om pension för arbetstagare. Med samtycke av social- och hälsovårdsministeriet kan arbetspensionskassan åta sig uppgifter som gäller genomförandet av pensionsskyddet för andra arbetstagare än sådana som omfattas av denna lag. Arbetspensionskassan får inte idka annan verksamhet än sådan som avses ovan.

Arbetspensionskassan står under Försäkringsinspektionens tillsyn och dess regle-

mente utfärdas genom förordning. Ett gemensamt reglemente kan utfärdas för två eller flera arbetspensionskassor.

2 b §

Arbetspensionskassans beslutanderätt utövas av en delegation och en styrelse, vilka består av en ordförande och en vice ordförande samt lika många representanter för arbetsgivarnas och arbetstagarnas organisationer. Ar antalet statsanställda arbetstagare som skall försäkras i en arbetspensionskassa stort i förhållande till andra arbetstagare i samma pensionskassa, skall i delegationen och styrelsen inväljas ett motsvarande proportionellt antal företrädare för de ifrågavarande statliga ämbetsverken i stället för arbetsgivarorganisationernas representanter. Delegationen tillsätts av pensionsmyndigheten. Delegationen utser styrelsens ordförande, vice ordförande och övriga medlemmar.

För behandlingen av pensions- och placeringsärenden kan styrelsen tillsätta sektioner och anlitna sakkunniga. Styrelsen har rätt att överföra pensions- och placeringsärendena eller någon del av dem att avgöras i en sektion, av verkställande direktören eller av någon annan tjänsteman.

Delegationens ordförande eller vice ordförande skall vara förtrogen med arbetspensionsförsäkringsverksamhet. Styrelsemedlemmarna skall ha gott anseende och ha tillräcklig kännedom om arbetspensionsförsäkringsverksamhet. I styrelsen skall det finnas tillräcklig sakkunskap om placeringsverksamhet. Vad som i denna lag eller i förordningen innefattande reglemente för arbetspensionskassan (846/1975) bestäms om styrelse- och delegationsmedlemmar tillämpas på motsvarande sätt på suppleanterna.

Styrelsen utser arbetspensionskassans verkställande direktör. Verkställande direktören skall ha gott anseende och ha tillräcklig kännedom om arbetspensionsförsäkringsverksamhet, placeringsverksamhet och företagsledning. Om arbetspensionskassan har en ställföreträdare för verkställande direktören, tillämpas på ställföreträdaren vad som i denna lag eller i förordningen innefattande reglemente för arbetspensionskassan bestäms om verkställande direktören. Styrelsemedlemmarna och verkställande direktören skall innan de utnämns ge sitt daterade och undertecknade samtycke till uppdraget.

Vad som i 12 § lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997) bestäms om särskilda behörighetsvillkor för ledningen vid arbetspensionsförsäkringsbolag iakttas i tillämpliga delar med avseende på arbetspensionskassan.

2 c §

Delegationen har till uppgift att besluta om de allmänna riktlinjerna för arbetspensionskassans verksamhet samt att övervaka styrelsens verksamhet.

Styrelsen har till uppgift att sköta arbetspensionskassans förvaltning och sörja för att verksamheten ordnas på behörigt sätt.

Verkställande direktören skall sköta arbetspensionskassans löpande förvaltning i enlighet med styrelsens anvisningar och föreskrifter. Verkställande direktören skall sörja för att bokföringen är lagenlig och medelsförvaltningen ordnad på ett tillförlitligt sätt.

Beträffande delegationens, styrelsens, verkställande direktörens och de i 2 b § 2 mom. avsedda sektionernas uppgifter bestäms närmare i förordningen innefattande reglemente för arbetspensionskassan.

11 §

Arbetspensionskassans placeringsverksamhet skall vara oavhängig och personalen för placeringsverksamheten tillräcklig med beaktande av verksamhetens art och omfattning.

Arbetspensionskassans tillgångar får inte användas för ändamål som är främmande för dess verksamhet. Tillgångarna skall i första hand placeras för produktiva ändamål inom branschen i fråga. Arbetspensionskassan får inte utan Försäkringsinspektionens samtycke inneha aktiemajoriteten i ett aktiebolag eller motsvarande bestämmanderätt i ett annat företag, om inte företagets verksamhet kan anses ha samband med försäkringsrörelsen och vara ändamålsenlig för denna eller om det inte är fråga om ett bostads- eller fastighetsbolag.

Placeringar skall göras så att de tryggar säkerhet, avkastning och likviditet samt är lämpligt diversifierade och har lämplig spridning. Härvid iakttas i tillämpliga delar även 10 kap. 3 § lagen om försäkringsbolag (1062/1979) och 15 § 2 mom. lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag. Arbetspensionskassan skall göra upp en placeringsplan med iakttagande i tillämpliga delar av 28 §

1 mom. lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.

Av placeringsplanen skall framgå i vilken omfattning arbetspensionskassan köper tjänster i anslutning till medelsförvaltningen, sakkunnigtjänster för placeringsverksamheten, hjälptjänster och andra med dem jämförbara tjänster.

Vad som i 25 § lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag bestäms om beviljande av lån och ställande av säkerhet iaktas i tillämpliga delar när arbetspensionskassan beviljar lån eller ställer säkerhet.

Social- och hälsovårdsministeriet och Försäkringsinspektionen meddelar närmare föreskrifter om tillämpningen av denna paragraf med iakttagande på motsvarande sätt av 10 kap. 3 § lagen om försäkringsbolag samt 15 § 2 mom., 25 § 1 mom., 27 och 28 § lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.

11 b §

Arbetspensionskassans verksamhetskapital och övriga omständigheter som inverkar på pensionskassans solvens skall ordnas på ett sätt som tryggar de försäkrades förmåner, med beaktande av sannolika växlingar i intäkterna och kostnaderna samt kalkylerbara övriga osäkerhetsfaktorer.

Med arbetspensionskassans verksamhetskapital avses det belopp med vilket arbetspensionskassans tillgångar skall anses överstiga dess skulder och andra därmed jämförbara förbindelser. Arbetspensionskassans verksamhetskapital och solvensgräns beräknas i tillämpliga delar i enlighet med 16 och 17 § lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.

Om arbetspensionskassans verksamhetskapital underskrider det dubbla beloppet av solvensgränsen, skall arbetspensionskassans styrelse göra upp en plan för att stärka arbetspensionskassans solvens.

Om arbetspensionskassans verksamhetskapital underskrider solvensgränsen, skall arbetspensionskassan utan dröjsmål för godkännande tillstålla Försäkringsinspektionen en plan för återställande av en sund finansiell ställning.

Social- och hälsovårdsministeriet meddelar närmare föreskrifter om tillämpningen av 1

och 2 mom. samt Försäkringsinspektionen närmare föreskrifter om de planer som avses i 3 och 4 mom.

11 c §

Vad som i 31 § lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag bestäms om omhändertagande av ett arbetspensionsförsäkringsbolags medel iaktas i tillämpliga delar även med avseende på arbetspensionskassan.

11 d §

Genom beslut som delegationen fattar med två tredjedels majoritet av de avgivna rösterna kan medel som inte har nämnvärd betydelse för arbetspensionskassans ekonomiska ställning användas för ett allmännyttigt eller liknande ändamål.

13 b §

En medlem av styrelsen eller delegationen, arbetspensionskassans verkställande direktör och en i 2 b § 2 mom. nämnd person som inte hör till styrelsen är skyldiga att ersätta skada som de i sitt uppdrag uppsåtligt eller av oaksamhet har vållat arbetspensionskassan. Detsamma gäller skada som de genom överträdelse av denna lag, arbetspensionskassans reglemente, social- och hälsovårdsministeriets eller Försäkringsinspektionens föreskrifter eller försäkringsgrunderna har tillfogat personer som hör till eller har hört till arbetspensionskassans verksamhetskrets, en pensionstagare eller annan förmånstagare eller någon annan. Angående jämkning av skadestånd samt fördelning av skadeståndsansvaret mellan två eller flera skadeståndsskyldiga gäller 2 och 6 kap. skadeståndslagen (412/1974).

På skadeståndsansvaret för den som är i arbetstagares ställning skall dock tillämpas vad som i 4 kap. skadeståndslagen och i 51 § lagen om arbetsavtal (320/1970) bestäms om arbetstagares skadeståndsansvar.

Denna lag träder i kraft den 31 december 1999.

Arbetspensionskassan skall ordna sin verksamhet i enlighet med denna lag inom ett år från lagens ikraftträdande.

2.

Lag

om ändring av lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 26 juli 1985 om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare (662/1985) 2 § 3 mom., sådant det lyder i lag 1056/1997

ändras 2 § 2 mom. samt 9 §,

dessas lagrum sådana de lyder, 2 § 2 mom. i sistnämnda lag och 9 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 358/1997 och 98/1999, samt

fogas till lagen nya 2 a, 2 b, 9 b—9 d och 11 a § som följer:

2 §

Anordnandet av pensionsskydd enligt denna lag handhas av pensionskassan för utövande konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare. Pensionskassan för utövande konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare står under Försäkringsinspektionens tillsyn och dess reglemente utfärdas genom förordning.

2 a §

Pensionskassans beslutanderätt utövas av en delegation och en styrelse, vilka består av en ordförande och en vice ordförande samt lika många representanter för arbetsgivarnas och arbetstagarnas organisationer. Delegationen tillsätts av pensionsskyddscentralen, som även utser styrelsens ordförande och vice ordförande.

För behandlingen av pensions- och placeringsärenden kan styrelsen tillsätta sektioner och anlita sakkunniga. Styrelsen har rätt att överföra pensions- och placeringsärendena eller någon del av dem att avgöras i en sektion, av verkställande direktören eller av någon annan tjänsteman.

Delegationens ordförande eller vice ordförande skall vara förtrogen med arbetspensionsförsäkringsverksamhet. Styrelsemedlemmarna skall ha gott anseende och ha tillräcklig kännedom om arbetspensionsförsäkringsverksamhet. I styrelsen skall det finnas tillräcklig sakkunskap om placeringsverksamhet. Vad som i denna lag eller i förordningen om reglemente för pensionskassan för utövande konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare (762/1985) bestäms om

styrelse- och delegationsmedlemmar tillämpas på motsvarande sätt på suppleanterna.

Styrelsen utser pensionskassans verkställande direktör. Verkställande direktören skall ha gott anseende och ha tillräcklig kännedom om arbetspensionsförsäkringsverksamhet, placeringsverksamhet och företagsledning. Om pensionskassan har en ställföreträdare för verkställande direktören, tillämpas på ställföreträdaren vad som i denna lag eller i det i 3 mom. avsedda reglementet för pensionskassan bestäms om verkställande direktören. Styrelsemedlemmarna och verkställande direktören skall innan de utnämns ge sitt daterade och undertecknade samtycke till uppdraget.

Vad som i 12 § lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997) bestäms om särskilda behörighetsvillkor för ledningen vid arbetspensionsförsäkringsbolag iaktas i tillämpliga delar med avseende på den pensionskassan som avses i denna lag.

2 b §

Delegationen har till uppgift att besluta om de allmänna riktlinjerna för verksamheten vid pensionskassan för utövande konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare, samt att övervaka styrelsens verksamhet.

Styrelsen har till uppgift att sköta pensionskassans förvaltning och sörja för att verksamheten ordnas på behörigt sätt.

Verkställande direktören skall sköta pensionskassans löpande förvaltning i enlighet med styrelsens anvisningar och föreskrifter. Verkställande direktören skall sörja för att bokföringen är lagenlig och medelsförvaltningen ordnad på ett tillförlitligt sätt.

Beträffande delegationens, styrelsens, verkställande direktörens och de i 2 a § 2 mom. avsedda sektionernas uppgifter bestäms närmare i förordningen om reglemente för pensionskassan för utövande konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare.

9 §

Pensionskassans placeringsverksamhet skall vara oavhängig och personalen för placeringsverksamheten tillräcklig med beaktande av verksamhetens art och omfattning.

Pensionskassans tillgångar får inte användas för ändamål som är främmande för dess verksamhet. Tillgångarna skall i första hand placeras hos arbetsgivare som har arbetstagare som omfattas av denna lag. När beslut fattas om placeringar skall de försäkringspremier som arbetsgivaren betalt beaktas. Pensionskassan får inte utan Försäkringsinspektionens samtycke inneha aktiemajoriteten i ett aktiebolag eller motsvarande bestämmanderätt i ett annat företag, om inte företagets verksamhet kan anses ha samband med försäkringsrörelsen och vara ändamålsenlig för denna eller om det inte är fråga om ett bostads- eller fastighetsbolag.

Placeringar skall göras så att de tryggar säkerhet, avkastning och likviditet samt är lämpligt diversifierade och har lämplig spridning. Härvid iakttas i tillämpliga delar även 10 kap. 3 § lagen om försäkringsbolag (1062/1979) och 15 § 2 mom. lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag. Pensionskassan skall göra upp en placeringsplan med iakttagande i tillämpliga delar av 28 § 1 mom. lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.

Av placeringsplanen skall framgå i vilken omfattning pensionskassan köper tjänster i anslutning till medelsanvändningen, sakkunnigtjänster för placeringsverksamheten, hjälptjänster och andra med dem jämförbara tjänster.

Vad som i 25 § lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag bestäms om beviljande av lån eller ställande av säkerhet iakttas i tillämpliga delar när pensionskassan beviljar lån eller ställer säkerhet.

Social- och hälsovårdsministeriet och Försäkringsinspektionen meddelar närmare föreskrifter om tillämpningen av denna paragraf med iakttagande på motsvarande sätt av 10 kap. 3 § lagen om försäkringsbolag samt

15 § 2 mom., 25 § 1 mom., 27 och 28 § lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.

9 b §

Pensionskassans verksamhetskapital och övriga omständigheter som inverkar på pensionskassans solvens skall ordnas på ett sätt som tryggar de försäkrades förmåner, med beaktande av sannolika växlingar i intäkterna och kostnaderna samt kalkylerbara övriga osäkerhetsfaktorer.

Pensionskassans verksamhetskapital och solvensgräns beräknas i tillämpliga delar i enlighet med 16 och 17 § lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.

Om pensionskassans verksamhetskapital underskrider det dubbla beloppet av solvensgränsen, skall pensionskassans styrelse göra upp en plan för att stärka pensionskassans solvens.

Om pensionskassans verksamhetskapital underskrider solvensgränsen, skall pensionskassan utan dröjsmål för godkännande tillställa Försäkringsinspektionen en plan för återställande av en sund finansiell ställning.

Social- och hälsovårdsministeriet meddelar närmare föreskrifter om tillämpningen av 1 och 2 mom. samt Försäkringsinspektionen närmare föreskrifter om de planer som avses i 3 och 4 mom.

9 c §

Vad som i 31 § lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag bestäms om omhändertagande av ett arbetspensionsförsäkringsbolags medel iakttas i tillämpliga delar även med avseende på pensionskassan för utövande konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare.

9 d §

Genom beslut som delegationen fattar med två tredjedels majoritet av de avgivna rösterna kan medel som inte har nämnvärd betydelse för pensionskassans ekonomiska ställning användas för ett allmännyttigt eller liknande ändamål.

11 a §

En medlem av styrelsen eller delegationen, pensionskassans verkställande direktör och en i 2 a § 2 mom. nämnd person som inte hör till styrelsen är skyldiga att ersätta skada som de i sitt uppdrag uppsåtligt eller av oaktsamhet har vållat pensionskassan. Det

samma gäller skada som de genom överträdelse av denna lag, pensionskassans reglemente, social- och hälsovårdsministeriets eller Försäkringsinspektionens föreskrifter eller försäkringsgrunderna har tillfogat personer som hör till eller har hört till pensionskassans verksamhetskrets, en pensions-tagare eller annan förmånstagare eller någon annan. Angående jämkning av skadestånd samt fördelning av skadeståndsansvaret mellan två eller flera skadeståndsskyldiga gäller 2 och 6 kap. skadeståndslagen (412/1974).

På skadeståndsansvaret för den som är i arbetstagares ställning skall dock tillämpas vad som i 4 kap. skadeståndslagen och i 51 § lagen om arbetsavtal (320/1970) bestäms om arbetstagares skadeståndsansvar.

Denna lag träder i kraft den 31 december 1999.

Pensionskassan för utövande konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare skall ordna sin verksamhet i enlighet med denna lag inom ett år från lagens ikraftträdande.

3.

Lag

om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 14 juli 1969 om pension för lantbruksföretagare (467/1969) 16 § 1 mom. 6 och 7 punkten samt 3 mom. och 17 §,

dess lagrum sådana de lyder, 16 § 1 mom. 6 punkten i lag 1341/1996, 1 mom. 7 punkten i lag 1298/1994 och 3 mom. i lag 99/1999 samt 17 § delvis ändrad i lagarna 359/1997 och i nämnda 99/1999, samt

fogas till 16 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i nämnda lagar 1298/1994 och 1341/1996, en ny 8 punkt samt till lagen nya 16 b, 16 c och 20 a § som följer:

16 §

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt har till uppgift att sköta

6) nedläggningsstödsärenden enligt lagen om stöd för nedläggning av växthusproduktion och äppelodling (1297/1994) och enligt lagen om stöd för nedläggning av jordbruksproduktion (1340/1996),

7) lantbruksföretagarnas utkomstskydd enligt lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen (118/1991),

8) avbytarservice för lantbruksföretagare enligt lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare (1231/1996).

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt står under Försäkringsinspektionens tillsyn och dess reglemente utfärdas genom förordning.

16 b §

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts beslutanderätt utövas av en delegation och en av denna tillsatt styrelse, vilka vardera består av en ordförande och en vice ordförande samt en av jord- och skogsbruksministeriet, en av social- och hälsovårdsministeriet och en av finansministeriet utsedd person, samt dessutom företrädare för de mest representativa organisationer som bevakar de av denna lag omfattade personernas ekonomiska intressen. Delegationen tillsätts av pensionskyddscentralen, som även utser styrelsens ordförande och vice ordförande. Med undantag av ordföranden och vice ordföranden skall för varje medlem av delegationen och styrelsen utses en personlig suppleant. Vad som i denna lag eller i förordningen innefattande reglemente för lantbruksföretagarnas pensionsanstalt (501/1969) bestäms om delegations- och styrelsemedlemmar til-

lämpas på motsvarande sätt på suppleanterna.

Ordföranden eller vice ordföranden i både delegationen och styrelsen skall ha tillräcklig kännedom om arbetspensionsförsäkringsverksamhet. Styrelsemedlemmarna skall ha gott anseende.

I styrelsen skall det finnas tillräcklig kännedom om pensionsanstaltens i 16 § 1 och 2 mom. avsedda verksamhet samt sakkunskap om placeringsverksamhet.

En styrelsemedlem skall innan han eller hon utses eller blir vald ge sitt daterade och undertecknade samtycke till uppdraget.

Styrelsen utser pensionsanstaltens verkställande direktör. Verkställande direktören skall ha gott anseende och ha tillräcklig kännedom om arbetspensionsförsäkringsverksamhet, om annan verksamhet som pensionsanstalten bedriver enligt 16 § 1 och 2 mom. samt om placeringsverksamhet och företagsledning. Om pensionsanstalten har en ställföreträdare för verkställande direktören, tillämpas på ställföreträdaren vad som i denna lag eller i förordningen innefattande reglemente för lantbruksföretagarnas pensionsanstalt bestäms om verkställande direktören. Verkställande direktören skall innan han eller hon utnämns ge sitt daterade och undertecknade samtycke till uppdraget.

Den som är omyndig, försatt i konkurs eller som har meddelats näringsförbud får inte vara medlem av delegationen eller styrelsen eller verkställande direktör.

Beträffande delegationens och styrelsens sammansättning bestäms närmare i förordningen innefattande reglemente för lantbruksföretagarnas pensionsanstalt.

16 c §

Delegationen beslutar om de allmänna riktlinjerna för pensionsanstaltens verksamhet samt övervakar styrelsens verksamhet.

Styrelsen sköter pensionsanstaltens förvaltning och ser till att verksamheten ordnas på behörigt sätt. För ärenden som gäller verkställandet av de lagar som nämns i 16 § 1 och 2 mom. samt för behandlingen av placeringsärenden kan styrelsen tillsätta sektioner. Styrelsen har rätt att överföra sådana ärendena som avses ovan eller någon del av dem att avgöras i en sektion, av verkställande direktören eller av någon annan tjänsteman.

Verkställande direktören skall sköta pensionsanstaltens löpande förvaltning i enlighet

med styrelsens anvisningar och föreskrifter. Verkställande direktören skall sörja för att bokföringen är lagenlig och medelsförvaltningen ordnad på ett tillförlitligt sätt.

Beträffande delegationens, styrelsens, sektionernas och verkställande direktörens uppgifter bestäms närmare i förordningen innefattande reglemente för lantbruksföretagarnas pensionsanstalt.

17 §

Pensionsanstaltens placeringsverksamhet skall vara oavhängig och personalen för placeringsverksamheten tillräcklig med beaktande av verksamhetens art och omfattning.

Pensionsanstaltens tillgångar får inte användas för ändamål som är främmande för dess verksamhet. Tillgångarna skall i första hand placeras för produktiva ändamål inom branscher som hör till pensionsanstaltens verksamhetsområde eller för ändamål som främjar dessa. Pensionsanstalten får inte utan Försäkringsinspektionens samtycke inneha aktiemajoriteten i ett aktiebolag eller motsvarande bestämmanderätt i ett annat företag, om inte företagets verksamhet kan anses ha samband med pensionsanstaltens verksamhet och vara ändamålsenlig för denna eller om det inte är fråga om ett bostads- eller fastighetsbolag.

Placeringar skall göras så att de tryggar säkerhet, avkastning och likviditet samt är lämpligt diversifierade och har lämplig spridning. Härvid skall i tillämpliga delar även gälla 10 kap. 3 § lagen om försäkringsbolag (1062/1979) och 15 § 2 mom. lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997). Pensionsanstaltens styrelse skall göra upp en placeringsplan med iakttagande i tillämpliga delar av 28 § 1 mom. lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.

Av placeringsplanen skall framgå i vilken omfattning pensionsanstalten köper tjänster i anslutning till medelsförvaltningen, sakkunigtjänster för placeringsverksamheten, hjälptjänster och andra med dem jämförbara tjänster.

Social- och hälsovårdsministeriet och Försäkringsinspektionen meddelar föreskrifter om tillämpningen av denna paragraf med iakttagande på motsvarande sätt av 10 kap. 3 § lagen om försäkringsbolag samt 15 § 2 mom., 27 och 28 § lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.

20 a §

En medlem av styrelsen eller delegationen, pensionsanstaltens verkställande direktör och en i 16 c § 2 mom. nämnd person som inte hör till styrelsen är skyldiga att ersätta skada som de i sitt uppdrag uppsåtligt eller av oaktsamhet har vållat pensionsanstalten. Det samma gäller skada som de genom överträdelse av denna lag, pensionsanstaltens reglemente, social- och hälsovårdsministeriets eller Försäkringsinspektionens föreskrifter eller försäkringsgrunderna har tillfogat personer som hör till eller har hört till pensionsanstaltens verksamhetskrets, en pensionstagare eller annan förmånstagare eller någon annan. Angående jämkning av skadestånd samt fördelning av skadeståndsansvaret mellan två eller flera skadeståndsskyldiga gäller

2 och 6 kap. skadeståndslagen (412/1974).

På skadeståndsansvaret för den som är i arbetstagares ställning skall dock tillämpas vad som i 4 kap. skadeståndslagen och i 51 § lagen om arbetsavtal (320/1970) bestäms om arbetstagares skadeståndsansvar.

Denna lag träder i kraft den 31 december 1999.

Delegationens och styrelsens sammansättning skall första gången uppfylla kraven i 16 b § 1 mom. när medlemmar i delegationen och styrelsen väljs för den mandatperiod som börjar den 1 januari 2002. I övrigt skall lantbruksföretagarnas pensionsanstalt ordna sin verksamhet i enlighet med denna lag inom ett år från lagens ikraftträdande.

4.

Lag

om ändring av lagen om sjömanspensioner

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 26 januari 1956 om sjömanspensioner (72/1956) 29 § 2 mom. och 30 §,

ändras 3 §, 29 § 1 mom., rubriken för 5 kap., 35 §, 36 § 1 mom., 37 §, 38 § 4 mom., 50 och 56 § samt 57 § 1 mom.,

av dessa lagrum 3 § sådan den lyder i lagarna 280/1980, 1346/1990 och 100/1999, 35 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 739/1966 och 475/1993, 36 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1745/1995, 37 § sådan den lyder i lagarna 1309/1989 och 1253/1995, 50 § 1 mom. sådant det lyder i lag 363/1979, 56 § sådan den lyder i lag 395/1995, 360/1997 samt i nämnda lag 100/1999 och 57 § 1 mom. sådant det lyder i sistnämnda lag, samt

fogas till lagen nya 35 a, 35 b, 39 a, 56 a och 64 d § som följer:

3 §

Den försäkrade och den försäkrades arbetsgivare är bägge skyldiga att betala en lika stor försäkringspremie till sjömanspensionskassan. Premien, som fastställs av social- och hälsovårdsministeriet, skall bestämmas i tusendelar av den inkomst som den försäkrade uppbär på fartyget.

Med inkomst som uppbärs på fartyget avses i denna lag lön eller annan i penningar uppskattad förmån, som arbetsgivaren på

grundvalen av arbetsavtal betalt till den försäkrade för arbete som utförts ombord på fartyget eller som på förordnande av arbetsgivaren tillfälligt utförts någon annanstans för fartygets räkning. Såsom lön räknas då även kost och övriga naturaförmåner, vilka värderas på det sätt som bestäms i lagen.

Pensionskassan skall enligt de grunder som social- och hälsovårdsministeriet fastställer såsom ansvarsskuld bokföra de medel som behövs för att täcka de framtida utgif-

terna för ordnandet av pensionsskyddet enligt denna lag i den mån pensionskassans sådana inkomster som inte skall användas för andra ändamål förslår för att täcka nämnda utgifter.

Pensionskassans verksamhetskapital och övriga omständigheter som inverkar på pensionskassans solvens skall ordnas på ett sätt som tryggar de försäkrade förmånerna, med beaktande av sannolika växlingar i intäkterna och kostnaderna samt kalkylerbara övriga osäkerhetsfaktorer.

Pensionskassans verksamhetskapital och solvensgräns beräknas i tillämpliga delar i enlighet med 16 och 17 § lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997), med beaktande av vad som i 3 a § 1—3 mom. och 4 § 1 mom. i denna lag bestäms om pensionskassans ansvar.

Pensionskassan skall göra en försäkringsteknisk analys av kassans tillstånd minst vartannat år eller oftare, om Försäkringsinspektionen anser det vara motiverat. Om det då konstateras att premierna inte tryggar kassans solvens eller att de är alltför höga, skall kassan utan dröjsmål underrätta Försäkringsinspektionen om detta och göra en framställning hos social- och hälsovårdsministeriet om ändring av premierna.

Om pensionskassans verksamhetskapital underskrider det dubbla beloppet av solvensgränsen, skall pensionskassans styrelse göra upp en plan för att stärka pensionskassans solvens. Om pensionskassans verksamhetskapital underskrider solvensgränsen, skall pensionskassan utan dröjsmål för godkännande tillställa Försäkringsinspektionen en plan för återställande av en sund finansiell ställning.

Social- och hälsovårdsministeriet meddelar närmare föreskrifter om tillämpningen av 4 och 5 mom., och Försäkringsinspektionen meddelar vid behov närmare anvisningar om den framställning om ändring av premierna samt den försäkringstekniska analys som avses i 6 mom. och om de planer som avses i 7 mom.

29 §

Pensionen utbetalas månatligen i efterskott den sista dagen i varje kalendermånad på det konto pensionstagaren uppgett i ett penninginstitut som han eller hon valt. Om den sista dagen i kalendermånaden är en helgdag eller

en helgfri lördag, utbetalas pensionen närmast föregående vardag.

5 kap.

Pensionskassans ledning

35 §

Vid pensionskassan finns en styrelse och fullmäktige. Samma personer får inte vara medlemmar av såväl styrelsen som fullmäktige.

Minst hälften av medlemmarna i styrelsen och fullmäktige skall vara bosatta inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om inte social- och hälsovårdsministeriet ger pensionskassan rätt att göra undantag.

Den som är omyndig, försatt i konkurs eller som har meddelats näringsförbud får inte vara medlem av styrelsen eller fullmäktige.

Vad som i denna lag bestäms om medlemmar av styrelsen eller fullmäktige tillämpas på motsvarande sätt på suppleanterna.

Fullmäktiges arvoden betalas av pensionskassans medel och fastställs av social- och hälsovårdsministeriet.

35 a §

Ordföranden eller vice ordföranden i fullmäktige skall ha tillräcklig kännedom om arbetspensionsförsäkringsverksamhet.

Den som är medlem i fullmäktige skall ha kännedom om sjöfarts- eller försäkringsbranschen eller om placeringsverksamhet.

35 b §

Styrelsemedlemmarna skall ha gott anseende. Ordföranden och vice ordföranden i styrelsen skall ha tillräcklig kännedom om arbetspensionsförsäkringsverksamhet. I styrelsen skall det finnas tillräcklig sakkunskap om sjöfartsbranschen och om placeringsverksamhet.

En styrelsemedlem skall innan han eller hon utnämns ge sitt daterade och undertecknade samtycke till uppdraget.

36 §

Pensionskassans fullmäktige utnämner för fyra kalenderår i sänder pensionskassans styrelse, som består av fem medlemmar. För varje medlem utses en personlig suppleant. På framställning av social- och hälsovård-

ministeriet utses en styrelsemedlem som även skall vara styrelsens ordförande. Av de övriga medlemmarna skall två företräda redarna och två sjöfolket. Av sjöfolkets representanter skall den ena företräda manskapet och den andra befälet. Den medlem som representerar befälet utses för ett kalenderår i sänder så att däcksbefälet och maskinbefälet turvis är företrädare i styrelsen.

37 §

Styrelsen skall

1) sköta pensionskassans förvaltning och sörja för att verksamheten ordnas på behörigt sätt,

2) avgöra pensionsärenden,

3) avge utlåtanden och framställa förslag i ärenden som rör pensionsskyddet för sjöfolket och utvecklandet av det,

4) sörja för att tillsynen över pensionskassans bokföring och medelsförvaltning ordnas på behörigt sätt,

5) godkänna pensionskassans placeringsplan,

6) besluta om placeringen av pensionskassans medel,

7) utse pensionskassans verkställande direktör och övriga ledande tjänstemän samt besluta om deras avlönning och andra frågor som har samband med tjänsterna,

8) årligen för pensionskassan uppgöra ett bokslut som även omfattar verksamhetsberättelsen,

9) kära och svara för pensionskassan, samt

10) sköta de ärenden vid pensionskassan som inte hör till fullmäktige.

Avgörandet av de ärenden som anges i 1 mom. 2, 6, 9 och 10 punkten eller en del av dem får styrelsen anförtro någon sektion eller medlem eller någon tjänsteman vid pensionskassan.

38 §

Styrelsen fattar sina beslut om godkännande av placeringsplanen med två tredjedels majoritet av de avgivna rösterna. I övriga ärenden fattar styrelsen beslut med enkel majoritet. Faller rösterna lika, avgör ordförandens röst.

39 a §

Verkställande direktören skall ha gott anseende och ha tillräcklig kännedom om arbetspensionsförsäkringsverksamhet, placeringsverksamhet och företagsledning. Om pensionskassan har en ställföreträdare för verkställande direktören, tillämpas på ställföreträdaren vad som i denna lag bestäms om verkställande direktören.

Verkställande direktören skall innan han eller hon utnämns ge sitt daterade och undertecknade samtycke till uppdraget. Verkställande direktören skall sköta arbetspensionskassans löpande förvaltning i enlighet med styrelsens anvisningar och föreskrifter. Verkställande direktören skall sörja för att bokföringen är lagenlig och medelsförvaltningen ordnad på ett tillförlitligt sätt.

50 §

En medlem av styrelsen eller fullmäktige, pensionskassans verkställande direktör och en i 37 § 2 mom. nämnd person som inte hör till styrelsen är skyldiga att ersätta skada som de i sitt uppdrag uppsåtligt eller av oaktsamhet har vållat pensionskassan. Det samma gäller skada som de genom överträdelse av denna lag, social- och hälsovårdsministeriets eller Försäkringsinspektionens föreskrifter eller försäkringsgrunderna har tillfogat personer som hör till eller har hört till pensionskassans verksamhetskrets, en pensionstagare eller annan förmånstagare eller någon annan. Angående jämkning av skadestånd samt fördelning av skadeståndsansvaret mellan två eller flera skadeståndsskyldiga gäller 2 och 6 kap. skadeståndslagen (412/1974).

På skadeståndsansvaret för den som är i arbetstagares ställning skall dock tillämpas vad som i 4 kap. skadeståndslagen och i 51 § lagen om arbetsavtal (320/1970) bestäms om arbetstagares skadeståndsansvar.

56 §

Pensionskassans placeringsverksamhet skall vara oavhängig och personalen för placeringsverksamheten tillräcklig med beaktande av verksamhetens art och omfattning.

Pensionskassans tillgångar skall i första hand placeras för ändamål som främjar utvecklingen av handelsflottan och handelssjöfarten i Finland. Placeringar skall göras så att de tryggar säkerhet, avkastning och likviditet samt är lämpligt diversifierade och har

lämplig spridning. Härvid iakttas i tillämpliga delar även 10 kap. 3 § lagen om försäkringsbolag (1062/1979) och 15 § 2 mom. lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.

Social- och hälsovårdsministeriet och Försäkringsinspektionen meddelar föreskrifter om tillämpningen av de bestämmelser som avses i denna paragraf med avseende på pensionskassan, med iakttagande på motsvarande sätt av 10 kap. 3 § lagen om försäkringsbolag och 15 § 2 mom. lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.

56 a §

Styrelsen skall för pensionskassan göra upp en plan för placeringen av dess tillgångar (*placeringsplan*). I placeringsplanen skall särskilt beaktas arten av den försäkringsverksamhet som pensionskassan bedriver och de krav som i 3 § 4 mom. ställs på pensionskassans verksamhet. Till placeringsplanen skall fogas utlåtande av pensionskassans försäkringsmatematiker om placeringsplanen uppfyller de krav som arten av pensionskassans ansvarsskuld ställer på pensionskassans placeringsverksamhet.

Av placeringsplanen skall framgå i vilken omfattning pensionskassan köper tjänster i anslutning till medelsförvaltningen, sakkunnigtjänster för placeringsverksamheten,

hjälp-tjänster och andra med dem jämförbara tjänster.

Försäkringsinspektionen meddelar närmare föreskrifter om den placeringsplan som avses i denna paragraf.

57 §

Sjömanspensionskassan står under Försäkringsinspektionens tillsyn. Pensionskassan skall årligen inom två månader från det bokslutet fastställts till Försäkringsinspektionen avge en berättelse över sin verksamhet och sin ställning enligt formulär som fastställts av Försäkringsinspektionen.

64 d §

Vad som i 31 § lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag bestäms om omhändertagande av ett arbetspensionsförsäkringsbolags medel iakttas i tillämpliga delar med avseende på sjömanspensionskassan.

Denna lag träder i kraft den 31 december 1999.

Sjömanspensionskassan skall ordna sin verksamhet i enlighet med denna lag inom ett år från lagens ikraftträdande.

Helsingfors den 3 september 1999

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Social- och hälsovårdsminister *Maija Perho*

1.

Lag

om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 9 februari 1962 om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/1962) 2 och 11 §,
av dessa lagrum 11 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 526/1963, 357/1997 och 97/1999, samt
fogas till lagen nya 2 b, 2 c, 11 b—11 d och 13 b § som följer:

Gällande lydelse

2 §

Anordnandet av det i denna lag stadgade pensionsskyddet handhaves av en arbetspensionskassa, som är verksam inom ettvarit i 1 § 1 mom. avsett arbetsområde. Genom förordning må likväl stadgas, att för två eller flere områden inrättas en gemensam arbetspensionskassa eller att pensionsskyddet inom något område handhaves av pensionsanstalt, som bedriver i lagen om pension för arbetstagare avsedd verksamhet.

Reglemente för arbetspensionskassa utfärdas genom förordning. För två eller flere arbetspensionskassor må utfärdas gemensamt reglemente. Arbetspensionskassas beslutanderätt utövas av en delegation och en styrelse, vilka bestå av ordförande och viceordförande samt lika många representanter för arbetsgivarnas och arbetstagarnas organisationer. Är antalet statsanställda arbetstagare, som skola försäkras i arbetspensionskassa, stort i förhållande till antalet andra arbetstagare i samma arbetspensionskassa, skall i delegationen och styrelsen inväjas ett motsvarande proportionellt antal företrädare för vederbärande statliga ämbetsverk i stället för arbetsgivarorganisationernas representanter. Ordföranden eller viceordföranden bör vara en med försäkringsverksamheten förtrogen

Föreslagen lydelse

2 §

Anordnandet av pensionsskydd enligt denna lag handhas av en arbetspensionskassa, som är verksam inom vart och ett av de arbetsområden som avses i 1 § 1 mom. Genom förordning kan likväl bestämmas att för två eller flera områden inrättas en gemensam arbetspensionskassa eller att pensionsskyddet inom något område handhas av en pensionsanstalt som bedriver verksamhet som avses i lagen om pension för arbetstagare. Med samtycke av social- och hälsovårdsministeriet kan arbetspensionskassan åta sig uppgifter som gäller genomförandet av pensionsskyddet för andra arbetstagare än sådana som omfattas av denna lag. Arbetspensionskassan får inte idka annan verksamhet än sådan som avses ovan.

Arbetspensionskassan står under Försäkringsinspektionens tillsyn och dess reglemente utfärdas genom förordning. Ett gemensamt reglemente kan utfärdas för två eller flera arbetspensionskassor.

Gällande lydelse

person. Delegationen tillsättes av pensions-skyddscentralen, som även utser styrelsens ordförande och viceordförande.

Föreslagen lydelse

2 b §

Arbetspensionskassans beslutanderätt utövas av en delegation och en styrelse, vilka består av en ordförande och en vice ordförande samt lika många representanter för arbetsgivarnas och arbetstagarnas organisationer. Är antalet statsanställda arbetstagare som skall försäkras i en arbetspensionskassa stort i förhållande till andra arbetstagare i samma pensionskassa, skall i delegationen och styrelsen inväjas ett motsvarande proportionellt antal företrädare för de ifrågavarande statliga ämbetsverken i stället för arbetsgivarorganisationernas representanter. Delegationen tillsätts av pensionsskyddscentralen. Delegationen utser styrelsens ordförande, vice ordförande och övriga medlemmar.

För behandlingen av pensions- och placementsärenden kan styrelsen tillsätta sektioner och anlita sakkunniga. Styrelsen har rätt att överföra pensions- och placementsärendena eller någon del av dem att avgöras i en sektion, av verkställande direktören eller av någon annan tjänsteman.

Delegationens ordförande eller vice ordförande skall vara förtrogen med arbetspensionsförsäkringsverksamhet. Styrelsemedlemmarna skall ha gott anseende och ha tillräcklig kännedom om arbetspensionsförsäkringsverksamhet. I styrelsen skall det finnas tillräcklig sakkunskap om placeringsverksamhet. Vad som i denna lag eller i förordningen inafattande reglemente för arbetspensionskassan (846/1975) bestäms om styrelse- och delegationsmedlemmar tillämpas på motsvarande sätt på suppleanterna.

Styrelsen utser arbetspensionskassans verkställande direktör. Verkställande direktören skall ha gott anseende och ha tillräcklig kännedom om arbetspensionsförsäkringsverksamhet, placeringsverksamhet och företagsledning. Om arbetspensionskassan har en ställföreträdare för verkställande direktören, tillämpas på ställföreträdaren vad som i denna lag eller i förordningen inafattande reg-

Gällande lydelse

Arbetspensionskassas tillgångar skola i första hand placeras för produktiva ändamål på vederbörande arbetsområde. Från arbetspensionskassa må dock till staten beviljas lån utan utredning av ändamålet för dess användning.

11 §

Föreslagen lydelse

lemente för arbetspensionskassan bestäms om verkställande direktören. Styrelsemedlemmarna och verkställande direktören skall innan de utnämns ge sitt daterade och undertecknade samtycke till uppdraget.

Vad som i 12 § lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997) bestäms om särskilda behörighetsvillkor för ledningen vid arbetspensionsförsäkringsbolag iakttas i tillämpliga delar med avseende på arbetspensionskassan.

2 c §

Delegationen har till uppgift att besluta om de allmänna riktlinjerna för arbetspensionskassans verksamhet samt att övervaka styrelsens verksamhet.

Styrelsen har till uppgift att sköta arbetspensionskassans förvaltning och sörja för att verksamheten ordnas på behörigt sätt.

Verkställande direktören skall sköta arbetspensionskassans löpande förvaltning i enlighet med styrelsens anvisningar och föreskrifter. Verkställande direktören skall sörja för att bokföringen är lagenlig och medelsförvaltningen ordnad på ett tillförlitligt sätt.

Beträffande delegationens, styrelsens, verkställande direktörens och de i 2 b § 2 mom. avsedda sektionernas uppgifter bestäms närmare i förordningen innefattande reglemente för arbetspensionskassan.

11 §

Arbetspensionskassans placeringsverksamhet skall vara oavhängig och personalen för placeringsverksamheten tillräcklig med beaktande av verksamhetens art och omfattning.

Arbetspensionskassans tillgångar får inte användas för ändamål som är främmande för dess verksamhet. Tillgångarna skall i första hand placeras för produktiva ändamål inom branschen i fråga. Arbetspensionskassan får inte utan Försäkringsinspektionens samtycke inneha aktiemajoriteten i ett aktiebolag eller motsvarande bestämmanderätt i ett annat företag, om inte företagets verksamhet kan anses ha samband med försäkringsrörelsen och vara ändamålsenlig för denna eller om

Gällande lydelse

Placeringar skall göras så att de tryggar säkerhet, avkastning och likviditet samt är lämpligt diversifierade och har lämplig spridning. Härvid skall i tillämpliga delar gälla 10 kap. 3 § lagen om försäkringsbolag (1062/1979) och 15 § 2 mom. lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997). Arbetspensionskassan skall göra upp en placeringsplan med iakttagande i tillämpliga delar av vad som stadgas i 28 § lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.

Vederbörande ministerium och Försäkringsinspektionen meddelar föreskrifter om tillämpningen av 2 mom. med iakttagande på motsvarande sätt av 10 kap. 3 § lagen om försäkringsbolag samt 15 § 2 mom. och 28 § lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.

Föreslagen lydelse

det inte är fråga om ett bostads- eller fastighetsbolag.

Placeringar skall göras så att de tryggar säkerhet, avkastning och likviditet samt är lämpligt diversifierade och har lämplig spridning. Härvid iaktas i tillämpliga delar även 10 kap. 3 § lagen om försäkringsbolag (1062/1979) och 15 § 2 mom. lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag. Arbetspensionskassan skall göra upp en placeringsplan med iakttagande i tillämpliga delar av 28 § 1 mom. lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.

Av placeringsplanen skall framgå i vilken omfattning arbetspensionskassan köper tjänster i anslutning till medelsförvaltningen, sakkunnigtjänster för placeringsverksamheten, hjälptjänster och andra med dem jämförbara tjänster.

Vad som i 25 § lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag bestäms om beviljande av lån och ställande av säkerhet iaktas i tillämpliga delar när arbetspensionskassan beviljar lån eller ställer säkerhet.

Social- och hälsovårdsministeriet och Försäkringsinspektionen meddelar närmare föreskrifter om tillämpningen av denna paragraf med iakttagande på motsvarande sätt av 10 kap. 3 § lagen om försäkringsbolag samt 15 § 2 mom., 25 § 1 mom., 27 och 28 § lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.

11 b §

Arbetspensionskassans verksamhetskapital och övriga omständigheter som inverkar på pensionskassans solvens skall ordnas på ett sätt som tryggar de försäkrades förmåner, med beaktande av sannolika växlingar i intäkterna och kostnaderna samt kalkylerbara övriga osäkerhetsfaktorer.

Arbetspensionskassans verksamhetskapital och solvensgräns beräknas i tillämpliga delar i enlighet med 16 och 17 § lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.

Om arbetspensionskassans verksamhetskapital underskrider det dubbla beloppet av solvensgränsen, skall arbetspensionskassans styrelse göra upp en plan för att stärka arbetspensionskassans solvens.

Om arbetspensionskassans verksamhetska-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

pital underskrider solvensgränsen, skall arbetspensionskassan utan dröjsmål för godkännande tillställa Försäkringsinspektionen en plan för återställande av en sund finansiell ställning.

Social- och hälsovårdsministeriet meddelar närmare föreskrifter om tillämpningen av 1 och 2 mom. samt Försäkringsinspektionen närmare föreskrifter om de planer som avses i 3 och 4 mom.

11 c §

Vad som i 31 § lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag bestäms om omhändertagande av ett arbetspensionsförsäkringsbolags medel iakttas i tillämpliga delar även med avseende på arbetspensionskassan.

11 d §

Genom beslut som delegationen fattar med två tredjedels majoritet av de avgivna rösterna kan medel som inte har nämnvärd betydelse för arbetspensionskassans ekonomiska ställning användas för ett allmännyttigt eller liknande ändamål.

13 b §

En medlem av styrelsen eller delegationen, arbetspensionskassans verkställande direktör och en i 2 b § 2 mom. nämnd person som inte hör till styrelsen är skyldiga att ersätta skada som de i sitt uppdrag uppsåtligen eller av oaktsamhet har vållat arbetspensionskassan. Detsamma gäller skada som de genom överträdelse av denna lag, arbetspensionskassans reglemente, social- och hälsovårdsministeriets eller Försäkringsinspektionens föreskrifter eller försäkringsgrunderna har tillfogat personer som hör till eller har hört till arbetspensionskassans verksamhetskrets, en pensionstagare eller annan förmånstagare eller någon annan. Angående jämkning av skadestånd samt fördelning av skadeståndsansvaret mellan två eller flera skadeståndsskyldiga gäller 2 och 6 kap. skadeståndslagen (412/1974).

På skadeståndsansvaret för den som är i arbetstagares ställning skall dock tillämpas vad som i 4 kap. skadeståndslagen och i

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

51 § lagen om arbetsavtal (320/1970) bestäms om arbetstagares skadeståndsansvar.

Denna lag träder i kraft den 31 december 1999.

Arbetspensionskassan skall ordna sin verksamhet i enlighet med denna lag inom ett år från lagens ikraftträdande.

2.

Lag

om ändring av lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 26 juli 1985 om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare (662/1985) 2 § 3 mom., sådant det lyder i lag 1056/1997

ändras 2 § 2 mom. samt 9 §,

dess lagrum sådana de lyder, 2 § 2 mom. i sistnämnda lag och 9 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 358/1997 och 98/1999, samt

fogas till lagen nya 2 a, 2 b, 9 b—9 d och 11 a § som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

2 §

2 §

Anordnandet av pensionsskydd enligt denna lag handhas av pensionskassan för utövande konstnärer.

Anordnandet av pensionsskydd enligt denna lag handhas av pensionskassan för utövande konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare. Pensionskassan för utövande konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare står under Försäkringsinspektionens tillsyn och dess reglemente utfärdas genom förordning.

2 a §

Pensionskassans beslutanderätt utövas av en delegation och en styrelse, vilka består av en ordförande och en vice ordförande samt lika många representanter för arbetsgivarnas och arbetstagarnas organisationer. Delegationen tillsätts av pensionsskyddscentralen, som även utser styrelsens ordförande och vice ordförande.

För behandlingen av pensions- och place-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

ringsärenden kan styrelsen tillsätta sektioner och anlita sakkunniga. Styrelsen har rätt att överföra pensions- och placeringsärendena eller någon del av dem att avgöras i en sektion, av verkställande direktören eller av någon annan tjänsteman.

Delegationens ordförande eller vice ordförande skall vara förtrogen med arbetspensionsförsäkringsverksamhet. Styrelsemedlemmarna skall ha gott anseende och ha tillräcklig kännedom om arbetspensionsförsäkringsverksamhet. I styrelsen skall det finnas tillräcklig sakkunskap om placeringsverksamhet. Vad som i denna lag eller i förordningen om reglemente för pensionskassan för utövande konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare (762/1985) bestäms om styrelse- och delegationsmedlemmar tillämpas på motsvarande sätt på suppleanterna.

Styrelsen utser pensionskassans verkställande direktör. Verkställande direktören skall ha gott anseende och ha tillräcklig kännedom om arbetspensionsförsäkringsverksamhet, placeringsverksamhet och företagsledning. Om pensionskassan har en ställföreträdare för verkställande direktören, tillämpas på ställföreträdaren vad som i denna lag eller i det i 3 mom. avsedda reglementet för pensionskassan bestäms om verkställande direktören. Styrelsemedlemmarna och verkställande direktören skall innan de utnämns ge sitt daterade och undertecknade samtycke till uppdraget.

Vad som i 12 § lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997) bestäms om särskilda behörighetsvillkor för ledningen vid arbetspensionsförsäkringsbolag iakttas i tillämpliga delar med avseende på den pensionskassan som avses i denna lag.

2 b §

Delegationen har till uppgift att besluta om de allmänna riktlinjerna för verksamheten vid pensionskassan för utövande konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare, samt att övervaka styrelsens verksamhet.

Styrelsen har till uppgift att sköta pensionskassans förvaltning och sörja för att verksamheten ordnas på behörigt sätt.

Verkställande direktören skall sköta pen-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §

Pensionskassans tillgångar skall i första hand placeras hos de arbetsgivare, som har arbetstagare vilka omfattats av denna lag. Vid beslut om placeringarna skall de av arbetsgivaren erlagda försäkringspremierna beaktas.

Placeringar skall göras så att de tryggar säkerhet, avkasning och likviditet samt är lämpligt diversifierade och har lämplig spridning. Härvid skall i tillämpliga delar även gälla 10 kap. 3 § lagen om försäkringsbolag (1062/1979) och 15 § 2 mom. lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997). Pensionskassan skall göra upp en placeringsplan med iakttagande i tillämpliga delar av vad som stadgas i 28 § lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.

9 §

sionskassans löpande förvaltning i enlighet med styrelsens anvisningar och föreskrifter. Verkställande direktören skall sörja för att bokföringen är lagenlig och medelsförvaltningen ordnad på ett tillförlitligt sätt.

Beträffande delegationens, styrelsens, verkställande direktörens och de i 2 a § 2 mom. avsedda sektionernas uppgifter bestäms närmare i förordningen om reglemente för pensionskassan för utövande konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare.

Pensionskassans placeringsverksamhet skall vara oavhängig och personalen för placeringsverksamheten tillräcklig med beaktande av verksamhetens art och omfattning.

Pensionskassans tillgångar får inte användas för ändamål som är främmande för dess verksamhet. Tillgångarna skall i första hand placeras hos arbetsgivare som har arbetstagare som omfattas av denna lag. När beslut fattas om placeringar skall de försäkringspremier som arbetsgivaren betalt beaktas. Pensionskassan får inte utan Försäkringsinspektionens samtycke inneha aktiemajoriteten i ett aktiebolag eller motsvarande bestämmanderätt i ett annat företag, om inte företagets verksamhet kan anses ha samband med försäkringsrörelsen och vara ändamålsenlig för denna eller om det inte är fråga om ett bostads- eller fastighetsbolag.

Placeringar skall göras så att de tryggar säkerhet, avkastning och likviditet samt är lämpligt diversifierade och har lämplig spridning. Härvid iakttas i tillämpliga delar även 10 kap. 3 § lagen om försäkringsbolag (1062/1979) och 15 § 2 mom. lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag. Pensionskassan skall göra upp en placeringsplan med iakttagande i tillämpliga delar av 28 § 1 mom. lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.

Av placeringsplanen skall framgå i vilken omfattning pensionskassan köper tjänster i anslutning till medelsanvändningen, sakkunnigtjänster för placeringsverksamheten, hjälptjänster och andra med dem jämförbara tjänster.

Vad som i 25 § lagen om arbetspensions-

Gällande lydelse

Vederbörande ministerium och Försäkringsinspektionen meddelar föreskrifter om tillämpningen av 2 mom. med iakttagande på motsvarande sätt av 10 kap. 3 § lagen om försäkringsbolag samt 15 § 2 mom. och 28 § lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.

Föreslagen lydelse

försäkringsbolag bestäms om beviljande av lån eller ställande av säkerhet iakttas i tillämpliga delar när pensionskassan beviljar lån eller ställer säkerhet.

Social- och hälsovårdsministeriet och Försäkringsinspektionen meddelar närmare föreskrifter om tillämpningen av denna paragraf med iakttagande på motsvarande sätt av 10 kap. 3 § lagen om försäkringsbolag samt 15 § 2 mom., 25 § 1 mom., 27 och 28 § lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.

9 b §

Pensionskassans verksamhetskapital och övriga omständigheter som inverkar på pensionskassans solvens skall ordnas på ett sätt som tryggar de försäkrades förmåner, med beaktande av sannolika växlingar i intäkterna och kostnaderna samt kalkylerbara övriga osäkerhetsfaktorer.

Pensionskassans verksamhetskapital och solvensgräns beräknas i tillämpliga delar i enlighet med 16 och 17 § lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.

Om pensionskassans verksamhetskapital underskrider det dubbla beloppet av solvensgränsen, skall pensionskassans styrelse göra upp en plan för att stärka pensionskassans solvens.

Om pensionskassans verksamhetskapital underskrider solvensgränsen, skall pensionskassan utan dröjsmål för godkännande tillställa Försäkringsinspektionen en plan för återställande av en sund finansiell ställning.

Social- och hälsovårdsministeriet meddelar närmare föreskrifter om tillämpningen av 1 och 2 mom. samt Försäkringsinspektionen närmare föreskrifter om de planer som avses i 3 och 4 mom.

9 c §

Vad som i 31 § lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag bestäms om omhändertagande av ett arbetspensionsförsäkringsbolags medel iakttas i tillämpliga delar även med avseende på pensionskassan för utövande konstnärer och särskilda grupper av arbetstagarer.

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse**9 d §*

Genom beslut som delegationen fattar med två tredjedels majoritet av de avgivna rösterna kan medel som inte har nämnvärd betydelse för pensionskassans ekonomiska ställning användas för ett allmännyttigt eller liknande ändamål.

11 a §

En medlem av styrelsen eller delegationen, pensionskassans verkställande direktör och en i 2 a § 2 mom. nämnd person som inte hör till styrelsen är skyldiga att ersätta skada som de i sitt uppdrag uppsåtligt eller av oaktsamhet har vållat pensionskassan. Detsamma gäller skada som de genom överträdelse av denna lag, pensionskassans reglemente, social- och hälsovårdsministeriets eller Försäkringsinspektionens föreskrifter eller försäkringsgrunderna har tillfogat personer som hör till eller har hört till pensionskassans verksamhetskrets, en pensionstagare eller annan förmåntagare eller någon annan. Angående jämkning av skadestånd samt fördelning av skadeståndsansvaret mellan två eller flera skadeståndsskyldiga gäller 2 och 6 kap. skadeståndslagen (412/1974).

På skadeståndsansvaret för den som är i arbetstagares ställning skall dock tillämpas vad som i 4 kap. skadeståndslagen och i 51 § lagen om arbetsavtal (320/1970) bestäms om arbetstagares skadeståndsansvar.

Denna lag träder i kraft den 31 december 1999.

Pensionskassan för utövande konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare skall ordna sin verksamhet i enlighet med denna lag inom ett år från lagens ikraftträdande.

3.

Lag**om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 14 juli 1969 om pension för lantbruksföretagare (467/1969) 16 § 1 mom. 6 och 7 punkten samt 3 mom. och 17 §,

dess lagrum sådana de lyder, 16 § 1 mom. 6 punkten i lag 1341/1996, 1 mom. 7 punkten i lag 1298/1994 och 3 mom. i lag 99/1999 samt 17 § delvis ändrad i lagarna 359/1997 och i nämnda 99/1999, samt

fogas till 16 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i nämnda lagar 1298/1994 och 1341/1996, en ny 8 punkt samt till lagen nya 16 b, 16 c och 20 a § som följer:

Gällande lydelse

16 §

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt har till uppgift att sköta

6) nedläggningsstöden enligt lagen om stöd för nedläggning av växthusproduktion och äppelodling (1297/1994) och enligt lagen om stöd för nedläggning av jordbruksproduktion (1340/1996), samt

7) lantbruksföretagarnas utkomstskydd enligt lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen (118/1991).

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt står under tillsyn av Försäkringsinspektionen och reglemente för den utfärdas genom förordning. Pensionsanstaltens beslutanderätt utövas av en delegation och en av denna tillsatt styrelse, till vilka, förutom ordförande och vice ordförande, hör en person nominerad av jord- och skogsbruksministeriet, en person nominerad av social- och hälsovårdsministeriet och två personer nominerade av finansministeriet samt företrädare för de mest representativa organisationer som bevakar av denna lag omfattade personers ekonomiska intressen. Ordföranden eller vice ordföranden bör vara förtrogen med pensionsförsä-

Föreslagen lydelse

16 §

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt har till uppgift att sköta

6) nedläggningsstödsärenden enligt lagen om stöd för nedläggning av växthusproduktion och äppelodling (1297/1994) och enligt lagen om stöd för nedläggning av jordbruksproduktion (1340/1996),

7) lantbruksföretagarnas utkomstskydd enligt lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen (118/1991),

8) avbytarservice för lantbruksföretagare enligt lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare (1231/1996).

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt står under Försäkringsinspektionens tillsyn och dess reglemente utfärdas genom förordning.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

kringsverksamhet. Delegationen tillsätts av pensionskyddscentralen, som även utser styrelsens ordförande och vice ordförande.

16 b §

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts beslutanderätt utövas av en delegation och en av denna tillsatt styrelse, vilka vardera består av en ordförande och en vice ordförande samt en av jord- och skogsbruksministeriet, en av social- och hälsovårdsministeriet och en av finansministeriet utsedd person, samt dessutom företrädare för de mest representativa organisationer som bevakar de av denna lag omfattade personernas ekonomiska intressen. Delegationen tillsätts av pensionskyddscentralen, som även utser styrelsens ordförande och vice ordförande. Med undantag av ordföranden och vice ordföranden skall för varje medlem av delegationen och styrelsen utses en personlig suppleant. Vad som i denna lag eller i förordningen innefattande reglemente för lantbruksföretagarnas pensionsanstalt (501/1969) bestäms om delegations- och styrelsemedlemmar tillämpas på motsvarande sätt på suppleanterna.

Ordföranden eller vice ordföranden i både delegationen och styrelsen skall ha tillräcklig kännedom om arbetspensionsförsäkringsverksamhet. Styrelsemedlemmarna skall ha gott anseende.

I styrelsen skall det finnas tillräcklig kännedom om pensionsanstaltens i 16 § 1 och 2 mom. avsedda verksamhet samt sakkunskap om placeringsverksamhet.

En styrelsemedlem skall innan han eller hon utses eller blir vald ge sitt daterade och undertecknade samtycke till uppdraget.

Styrelsen utser pensionsanstaltens verkställande direktör. Verkställande direktören skall ha gott anseende och ha tillräcklig kännedom om arbetspensionsförsäkringsverksamhet, om annan verksamhet som pensionsanstalten bedriver enligt 16 § 1 och 2 mom. samt om placeringsverksamhet och företagsledning. Om pensionsanstalten har en ställföreträdare för verkställande direktören, tillämpas på ställföreträdaren vad som i denna lag eller i förordningen innefattande

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

reglemente för lantbruksföretagarnas pensionsanstalt bestäms om verkställande direktören. Verkställande direktören skall innan han eller hon utnämns ge sitt daterade och undertecknade samtycke till uppdraget.

Den som är omyndig, försatt i konkurs eller som har meddelats näringsförbud får inte vara medlem av delegationen eller styrelsen eller verkställande direktör.

Beträffande delegationens och styrelsens sammansättning bestäms närmare i förordningen innefattande reglemente för lantbruksföretagarnas pensionsanstalt.

16 c §

Delegationen beslutar om de allmänna riktlinjerna för pensionsanstaltens verksamhet samt övervakar styrelsens verksamhet.

Styrelsen sköter pensionsanstaltens förvaltning och ser till att verksamheten ordnas på behörigt sätt. För ärenden som gäller verkställandet av de lagar som nämns i 16 § 1 och 2 mom. samt för behandlingen av placeringsärenden kan styrelsen tillsätta sektioner. Styrelsen har rätt att överföra sådana ärendena som avses ovan eller någon del av dem att avgöras i en sektion, av verkställande direktören eller av någon annan tjänsteman.

Verkställande direktören skall sköta pensionsanstaltens löpande förvaltning i enlighet med styrelsens anvisningar och föreskrifter. Verkställande direktören skall sörja för att bokföringen är lagenlig och medelsförvaltningen ordnad på ett tillförlitligt sätt.

Beträffande delegationens, styrelsens, sektionernas och verkställande direktörens uppgifter bestäms närmare i förordningen innefattande reglemente för lantbruksföretagarnas pensionsanstalt.

17 §

Pensionsanstaltens placeringsverksamhet skall vara oavhängig och personalen för placeringsverksamheten tillräcklig med beaktande av verksamhetens art och omfattning.

Pensionsanstaltens tillgångar får inte användas för ändamål som är främmande för dess verksamhet. Tillgångarna skall i första hand placeras för produktiva ändamål inom branscher som hör till pensionsanstaltens

Gällande lydelse

Placeringar skall göras så att de tryggar säkerhet, avkastning och likviditet samt är lämpligt diversifierade och har lämplig spridning. Härvid skall i tillämpliga delar även gälla 10 kap. 3 § lagen om försäkringsbolag (1062/1979) och 15 § 2 mom. lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997). Pensionsanstaltens styrelse skall göra upp en placeringsplan med iakttagande i tillämpliga delar av 28 § lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.

Vederbörande ministerium och Försäkringsinspektionen meddelar föreskrifter om tillämpningen av 2 mom. med iakttagande på motsvarande sätt av 10 kap. 3 § lagen om försäkringsbolag samt 15 § 2 mom. och 28 § lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.

Föreslagen lydelse

verksamhetsområde eller för ändamål som främjar dessa. Pensionsanstalten får inte utan Försäkringsinspektionens samtycke inneha aktiemajoriteten i ett aktiebolag eller motsvarande bestämmanderätt i ett annat företag, om inte företagets verksamhet kan anses ha samband med pensionsanstaltens verksamhet och vara ändamålsenlig för denna eller om det inte är fråga om ett bostads- eller fastighetsbolag.

Placeringar skall göras så att de tryggar säkerhet, avkastning och likviditet samt är lämpligt diversifierade och har lämplig spridning. Härvid skall i tillämpliga delar även gälla 10 kap. 3 § lagen om försäkringsbolag (1062/1979) och 15 § 2 mom. lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997). Pensionsanstaltens styrelse skall göra upp en placeringsplan med iakttagande i tillämpliga delar av 28 § 1 mom. lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.

Av placeringsplanen skall framgå i vilken omfattning pensionsanstalten köper tjänster i anslutning till medelsförvaltningen, sakkunnigtjänster för placeringsverksamheten, hjälptjänster och andra med dem jämförbara tjänster.

Social- och hälsovårdsministeriet och Försäkringsinspektionen meddelar föreskrifter om tillämpningen av denna paragraf med iakttagande på motsvarande sätt av 10 kap. 3 § lagen om försäkringsbolag samt 15 § 2 mom., 27 och 28 § lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.

20 a §

En medlem av styrelsen eller delegationen, pensionsanstaltens verkställande direktör och en i 16 c § 2 mom. nämnd person som inte hör till styrelsen är skyldiga att ersätta skada som de i sitt uppdrag uppsåtligen eller av oaktsamhet har vållat pensionsanstalten. Detsamma gäller skada som de genom överträdelse av denna lag, pensionsanstaltens reglemente, social- och hälsovårdsministeriets eller Försäkringsinspektionens föreskrifter eller försäkringsgrunderna har tillfogat personer som hör till eller har hört till pensionsanstaltens verksamhetskrets, en pensionstagare eller annan förmånstagare eller någon

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

annan. Angående jämkning av skadestånd samt fördelning av skadeståndsansvaret mellan två eller flera skadeståndsskyldiga gäller 2 och 6 kap. skadeståndslagen (412/1974).

På skadeståndsansvaret för den som är i arbetstagares ställning skall dock tillämpas vad som i 4 kap. skadeståndslagen och i 51 § lagen om arbetsavtal (320/1970) bestäms om arbetstagares skadeståndsansvar.

Denna lag träder i kraft den 31 december 1999.

Delegationens och styrelsens sammansättning skall första gången uppfylla kraven i 16 b § 1 mom. när medlemmar i delegationen och styrelsen väljs för den mandatperiod som börjar den 1 januari 2002. I övrigt skall lantbruksföretagarnas pensionsanstalt ordna sin verksamhet i enlighet med denna lag inom ett år från lagens ikraftträdande.

4.

Lag**om ändring av lagen om sjömanspensioner**

I enlighet med riksdagens beslut upphävs i lagen den 26 januari 1956 om sjömanspensioner (72/1956) 29 § 2 mom. och 30 §,

ändras 3 §, 29 § 1 mom., rubriken för 5 kap., 35 §, 36 § 1 mom., 37 §, 38 § 4 mom., 50 och 56 § samt 57 § 1 mom.,

av dessa lagrum 3 § sådan den lyder i lagarna 280/1980, 1346/1990 och 100/1999, 35 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 739/1966 och 475/1993, 36 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1745/1995, 37 § sådan den lyder i lagarna 1309/1989 och 1253/1995, 50 § 1 mom. sådant det lyder i lag 363/1979, 56 § sådan den lyder i lag 395/1995, 360/1997 samt i nämnda lag 100/1999 och 57 § 1 mom. sådant det lyder i sistnämnda lag, samt

fogas till lagen nya 35 a, 35 b, 39 a, 56 a och 64 d § som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

3 §

Den försäkrade och hans arbetsgivare är bägge skyldiga att till sjömanspensionskassan betala en lika stor försäkringspremie. Premien, som fastställs av social- och hälso-

3 §

Den försäkrade och den försäkrades arbetsgivare är bägge skyldiga att betala en lika stor försäkringspremie till sjömanspensionskassan. Premien, som fastställs av soci-

Gällande lydelse

vårdsministeriet, skall bestämmas i tusendelar av den inkomst som den försäkrade uppbär på fartyget.

Med inkomst som uppbäres på fartyg avses i denna lag lön eller annan i penningar uppskattad förmån, som arbetsgivare på grundvalen av arbetsavtal betalt till försäkrad för arbete, som utförts ombord på fartyget eller som på förordnande av arbetsgivaren tillfälligt utförts för fartygets räkning annorstädes än på detta. Såsom lön räknas härvid även kost och övriga naturaförmåner, vilka värderas på sätt i i lagen om sjömansskatt (208/1958) är stadgat.

Ovan i 1 mom. nämnd försäkringspremie skall fastställas till sådant belopp, att kassan tillkommande premier till fastställt belopp och på föreskriven tid inbetalda jämte den inbetalning, som enligt 4 § ankommer på staten, täcka kassans ansvarighet enligt 1 § samt därav föranledda förvaltningskostnader.

Pensionskassan skall föra en försäkrings-teknisk analys av kassans tillstånd minst vartannat år, eller oftare om Försäkringsinspektionen anser det vara motiverat. Om det då konstateras att premierna inte tryggar kassans soliditet eller att de är alltför höga, skall kassan utan dröjsmål underrätta Försäkringsinspektionen om detta och göra en framställning hos vederbörande ministerium om ändring av premierna. Försäkringsinspektionen meddelar vid behov anvisningar om uppgärandet av analysen.

Pensionskassan skall enligt de grunder som social- och hälsovårdsministeriet fastställer såsom ansvarsskuld bokföra de medel som behövs för att täcka de framtida utgifterna för ordnandet av pensionsskyddet enligt denna lag i den mån sådana inkomster för kassan som inte skall användas för andra ändamål förslår för att täcka nämnda utgifter.

Föreslagen lydelse

al- och hälsovårdsministeriet, skall bestämmas i tusendelar av den inkomst som den försäkrade uppbär på fartyget.

Med inkomst som uppbärs på fartyget avses i denna lag lön eller annan i penningar uppskattad förmån, som arbetsgivaren på grundvalen av arbetsavtal betalt till den försäkrade för arbete som utförts ombord på fartyget eller som på förordnande av arbetsgivaren tillfälligt utförts någon annanstans för fartygets räkning. Såsom lön räknas då även kost och övriga naturaförmåner, vilka värderas på det sätt som bestäms i lagen.

(upphävs)

Pensionskassan skall enligt de grunder som social- och hälsovårdsministeriet fastställer såsom ansvarsskuld bokföra de medel som behövs för att täcka de framtida utgifterna för ordnandet av pensionsskyddet enligt denna lag i den mån pensionskassans sådana inkomster som inte skall användas för andra ändamål förslår för att täcka nämnda utgifter.

Pensionskassans verksamhetskapital och övriga omständigheter som inverkar på pensionskassans solvens skall ordnas på ett sätt som tryggar de försäkrade förmånerna, med beaktande av sannolika växlingar i intäkterna och kostnaderna samt kalkylerbara övriga osäkerhetsfaktorer.

Pensionskassans verksamhetskapital och

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

solvensgräns beräknas i tillämpliga delar i enlighet med 16 och 17 § lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997), med beaktande av vad som i 3 a § 1—3 mom. och 4 § 1 mom. i denna lag bestäms om pensionskassans ansvar.

Pensionskassan skall göra en försäkringsteknisk analys av kassans tillstånd minst vartannat år eller oftare, om Försäkringsinspektionen anser det vara motiverat. Om det då konstateras att premierna inte tryggar kassans solvens eller att de är alltför höga, skall kassan utan dröjsmål underrätta Försäkringsinspektionen om detta och göra en framställning hos social- och hälsovårdsministeriet om ändring av premierna.

Om pensionskassans verksamhetskapital underskrider det dubbla beloppet av solvensgränsen, skall pensionskassans styrelse göra upp en plan för att stärka pensionskassans solvens. Om pensionskassans verksamhetskapital underskrider solvensgränsen, skall pensionskassan utan dröjsmål för godkännande tillstålla Försäkringsinspektionen en plan för återställande av en sund finansiell ställning.

Social- och hälsovårdsministeriet meddelar närmare föreskrifter om tillämpningen av 4 och 5 mom., och Försäkringsinspektionen meddelar vid behov närmare anvisningar om den framställning om ändring av premierna samt den försäkringstekniska analys som avses i 6 mom. och om de planer som avses i 7 mom.

29 §

Pension utbetalas i efterskott med mellantider, som bestämmas av styrelsen.

Pensionen skall, såframt ej annan överenskommelse träffas, på åtgärd av pensionskassan och på dess bekostnad tillhandahållas pensionstagaren i den postanstalt denne bestämmer.

29 §

*Pensionen utbetalas månatligen i efterskott den sista dagen i varje kalendermånad på det konto pensionstagaren uppgett i ett penninginstitut som han eller hon valt. Om den sista dagen i kalendermånaden är en helgdag eller en helgfri lördag, utbetalas pensionen närmast föregående vardag.
(upphävs)*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

Styrelse och fullmäktige

35 §

Vid pensionskassan finnas en styrelse och fullmäktige. Samma personer må icke vara medlemmar av såväl styrelsen som fullmäktige.

Medlemmarna av styrelsen och fullmäktige skall ha fyllt 25 år och minst hälften av dem skall vara bosatta inom europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om inte social- och hälsovårdsministeriet ger pensionskassan rätt att göra undantag. Till medlem får inte utses någon som inte är förtrogen med sjöfart eller försäkring eller investeringsverksamhet.

Fullmäktiges arvoden, vilka bestridas med pensionskassans medel, fastställas av socialministeriet.

5 kap.

Pensionskassans ledning

35 §

Vid pensionskassan finns en styrelse och fullmäktige. Samma personer får inte vara medlemmar av såväl styrelsen som fullmäktige.

Minst hälften av medlemmarna i styrelsen och fullmäktige skall vara bosatta inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om inte social- och hälsovårdsministeriet ger pensionskassan rätt att göra undantag.

Den som är omyndig, försatt i konkurs eller som har meddelats näringsförbud får inte vara medlem av styrelsen eller fullmäktige.

Vad som i denna lag bestäms om medlemmar av styrelsen eller fullmäktige tillämpas på motsvarande sätt på suppleanterna.

Fullmäktiges arvoden betalas av pensionskassans medel och fastställs av social- och hälsovårdsministeriet.

35 a §

Ordföranden eller vice ordföranden i fullmäktige skall ha tillräcklig kännedom om arbetspensionsförsäkringsverksamhet.

Den som är medlem i fullmäktige skall ha kännedom om sjöfarts- eller försäkringsbranschen eller om placeringsverksamhet.

35 b §

Styrelsemedlemmarna skall ha gott anseende. Ordföranden och vice ordföranden i styrelsen skall ha tillräcklig kännedom om arbetspensionsförsäkringsverksamhet. I styrelsen skall det finnas tillräcklig sakkunskap om sjöfartsbranschen och om placeringsverksamhet.

En styrelsemedlem skall innan han eller hon utnämns ge sitt daterade och undertecknade samtycke till uppdraget.

Gällande lydelse

36 §

Pensionskassans fullmäktige utnämner för fyra kalenderår i sänder pensionskassans styrelse, som består av fem medlemmar. För varje medlem utses en personlig suppleant. På framställning av social- och hälsovårdministeriet utses en styrelsemedlem som även skall vara styrelsens ordförande. Av de övriga medlemmarna skall två företräda redarna och två sjöfolket. Av sjöfolkets representanter skall den ena företräda manskapet och den andra befälet. Den medlem som representerar befälet utses för ett kalenderår i sänder så att däcksbefälet och maskinbefälet turvis är företrädare i styrelsen. *Vad som ovan stadgs om medlemmarna gäller även deras suppleanter.*

37 §

Styrelsen skall

- 1) avgöra pensionsärenden,
- 2) avge utlåtanden och framställa förslag i ärenden som rör pensionsskyddet för sjöfolket och utvecklandet av det,
- 3) besluta om investeringen av kassans medel enligt *de principer som fastställts av fullmäktige*,
- 4) utse pensionskassans verkställande direktör och övriga ledande tjänstemän samt besluta om deras avlöning och andra frågor som har samband med tjänsterna,
- 5) årligen uppföra ett sådant bokslut för pensionskassan som även omfattar verksamhetsberättelsen,
- 6) kära och svara för pensionskassan, samt
- 7) sköta de ärenden vid pensionskassan som inte hör till fullmäktige.

Föreslagen lydelse

36 §

Pensionskassans fullmäktige utnämner för fyra kalenderår i sänder pensionskassans styrelse, som består av fem medlemmar. För varje medlem utses en personlig suppleant. På framställning av social- och hälsovårdministeriet utses en styrelsemedlem som även skall vara styrelsens ordförande. Av de övriga medlemmarna skall två företräda redarna och två sjöfolket. Av sjöfolkets representanter skall den ena företräda manskapet och den andra befälet. Den medlem som representerar befälet utses för ett kalenderår i sänder så att däcksbefälet och maskinbefälet turvis är företrädare i styrelsen.

37 §

Styrelsen skall

- 1) sköta pensionskassans förvaltning och sörja för att verksamheten ordnas på behörigt sätt,
- 2) avgöra pensionsärenden,
- 3) avge utlåtanden och framställa förslag i ärenden som rör pensionsskyddet för sjöfolket och utvecklandet av det,
- 4) sörja för att tillsynen över pensionskassans bokföring och medelsförvaltning ordnas på behörigt sätt,
- 5) godkänna pensionskassans placeringsplan,
- 6) besluta om placeringen av pensionskassans medel,
- 7) utse pensionskassans verkställande direktör och övriga ledande tjänstemän samt besluta om deras avlöning och andra frågor som har samband med tjänsterna,
- 8) årligen för pensionskassan uppgöra ett bokslut som även omfattar verksamhetsberättelsen,
- 9) kära och svara för pensionskassan, samt
- 10) sköta de ärenden vid pensionskassan som inte hör till fullmäktige.

Gällande lydelse

Avgörandet av ärenden som anges i 1, 3, 6 och 7 punkten eller en del av dem får styrelsen anförtro sina sektioner eller medlemmar eller andra tjänstemän som uppfyller de behörighetsvillkor som nämns i 35 § 2 mom.

38 §

Styrelsen beslut fattas med enkel röstövervikt. Falla rösterna lika, avgör ordförandens röst.

50 §

Styrelsemedlem eller fullmäktig, pensionskassans verkställande direktör eller utom styrelsen stående person, som nämnes i 40 §, är skyldig att ersätta den skada han tillskyndat kassan. Är skadan orsakad av flera, fördelas deras skadeståndsansvar enligt stadgandena i 6 kap. skadeståndslagen (412/1974).

Föreslagen lydelse

Avgörandet av de ärenden som anges i 1 mom. 2, 6, 9 och 10 punkten eller en del av dem får styrelsen anförtro någon sektion eller medlem eller någon tjänsteman vid pensionskassan.

38 §

Styrelsen fattar sina beslut om godkännande av placeringsplanen med två tredjedels majoritet av de avgivna rösterna. I övriga ärenden fattar styrelsen beslut med enkel majoritet. Falla rösterna lika, avgör ordförandens röst.

39 a §

Verkställande direktören skall ha gott anseende och ha tillräcklig kännedom om arbetspensionsförsäkringsverksamhet, placeringsverksamhet och företagsledning. Om pensionskassan har en ställföreträdare för verkställande direktören, tillämpas på ställföreträdaren vad som i denna lag bestäms om verkställande direktören.

Verkställande direktören skall innan han eller hon utnämns ge sitt daterade och undertecknade samtycke till uppdraget. Verkställande direktören skall sköta arbetspensionskassans löpande förvaltning i enlighet med styrelsens anvisningar och föreskrifter. Verkställande direktören skall sörja för att bokföringen är lagenlig och medelsförvaltningen ordnad på ett tillförlitligt sätt.

50 §

En medlem av styrelsen eller fullmäktige, pensionskassans verkställande direktör och en i 37 § 2 mom. nämnd person som inte hör till styrelsen är skyldiga att ersätta skada som de i sitt uppdrag uppsåtligt eller av oaktsamhet har vållat pensionskassan. Detsamma gäller skada som de genom överträdelse av denna lag, social- och hälsovårdsministeriets eller Försäkringsinspektionens föreskrifter eller försäkringsgrunderna har tillfogat personer som hör till eller har hört till pensionskassans verksamhetskrets, en pensionstagare eller annan förmånstagare eller någon annan. Angående jämkning av

Gällande lydelse

Kan endast lindrig vårdslöshet läggas skadeståndspliktig till last, kan skadeståndets belopp nedsättas, då detta med hänsyn till skadans storlek och omständigheterna i övrigt prövas skäligt. På skadeståndsansvaret för den som är i arbetstagares ställning skola dock tillämpas de i skadeståndslagen och lagen om arbetsavtal (320/1970) ingående stadgandena om arbetstagares skadeståndsansvar.

56 §

Pensionskassans tillgångar skall huvudsakligen i mån av möjlighet placeras för ändamål som främjar utvecklingen av handelsflottan och handelssjöfarten i Finland.

Placeringar skall göras så att de tryggar säkerhet, avkastning och likviditet samt är lämpligt diversifierade och har lämplig spridning. Härvid skall i tillämpliga delar även gälla 10 kap. 3 § lagen om försäkringsbolag (1062/1979) och 15 § 2 mom. lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997). Pensionskassan skall göra upp en placeringsplan med iakttagande i tillämpliga delar av vad som stadgas i 28 § lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.

Vederbörande ministerium meddelar föreskrifter om hur den lagstiftning som nämns i 2 mom. tillämpas på pensionskassan. Försäkringsinspektionen meddelar vid behov närmare föreskrifter om uppgärandet och inlämnandet av den placeringsplan som avses i 2 mom.

Föreslagen lydelse

skadestånd samt fördelning av skadeståndsansvaret mellan två eller flera skadeståndsskyldiga gäller 2 och 6 kap. skadeståndslagen (412/1974).

På skadeståndsansvaret för den som är i arbetstagares ställning skall dock tillämpas vad som i 4 kap. skadeståndslagen och i 51 § lagen om arbetsavtal (320/1970) bestäms om arbetstagares skadeståndsansvar.

56 §

Pensionskassans placeringsverksamhet skall vara oavhängig och personalen för placeringsverksamheten tillräcklig med beaktande av verksamhetens art och omfattning.

Pensionskassans tillgångar skall i första hand placeras för ändamål som främjar utvecklingen av handelsflottan och handelssjöfarten i Finland. Placeringar skall göras så att de tryggar säkerhet, avkastning och likviditet samt är lämpligt diversifierade och har lämplig spridning. Härvid iaktas i tillämpliga delar även 10 kap. 3 § lagen om försäkringsbolag (1062/1979) och 15 § 2 mom. lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.

Social- och hälsovårdsministeriet och Försäkringsinspektionen meddelar föreskrifter om tillämpningen av de bestämmelser som avses i denna paragraf med avseende på pensionskassan, med iakttagande på motsvarande sätt av 10 kap. 3 § lagen om försäkringsbolag och 15 § 2 mom. lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.

56 a §

Styrelsen skall för pensionskassan göra upp en plan för placeringen av dess tillgångar (placeringsplan). I placeringsplanen skall särskilt beaktas arten av den försäkringsverksamhet som pensionskassan bedriver och de krav som i 3 § 4 mom. ställs på pensionskassans verksamhet. Till placeringsplanen skall fogas utlåtande av pensionskassans försäkringsmatematiker om placeringsplanen

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

uppfyller de krav som arten av pensionskassans ansvarsskuld ställer på pensionskassans placeringsverksamhet.

Av placeringsplanen skall framgå i vilken omfattning pensionskassan köper tjänster i anslutning till medelsförvaltningen, sakkunnigtjänster för placeringsverksamheten, hjälptjänster och andra med dem jämförbara tjänster.

Försäkringsinspektionen meddelar närmare föreskrifter om den placeringsplan som avses i denna paragraf.

57 §

Pensionskassan skall årligen inom två månader från det bokslutet fastställts till Försäkringsinspektionen avge en berättelse öfver sin verksamhet och sin ställning enligt formulär som fastställts av Försäkringsinspektionen.

57 §

Sjömanspensionskassan står under Försäkringsinspektionens tillsyn. Pensionskassan skall årligen inom två månader från det bokslutet fastställts till Försäkringsinspektionen avge en berättelse över sin verksamhet och sin ställning enligt formulär som fastställts av Försäkringsinspektionen.

64 d §

Vad som i 31 § lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag bestäms om omhändertagande av ett arbetspensionsförsäkringsbolags medel iaktas i tillämpliga delar med avseende på sjömanspensionskassan.

Denna lag träder i kraft den 31 december 1999.

Sjömanspensionskassan skall ordna sin verksamhet i enlighet med denna lag inom ett år från lagens ikraftträdande.
